

VAKOK VILÁGA

LXXXII.
évfolyam
6. szám

2021/6

Június 20-án megszülettek Mandy-mama kölykei, három sárga és négy fekete labrador-retriever. A kölykök már nevet is kaptak: Uici, Ugor, Ursa, Uma, Üstök, Ütem és Üde.

 MAGYAR
VAKOK ÉS GYENGÉNLÁTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE

Tartalomjegyzék

- 3 Eredménytükör – Összegzés a májusi elnökségi ülésről
- 6 Szépül és épül az MVGYOSZ székháza
- 6 Új állásfoglalás a taktilis jelzésekről
- 8 Előremutató egyeztetés a hangos jelzőlámpák ügyében
- 11 Ismét változtak az egyesületekre vonatkozó átmeneti szabályok
- 13 EU fogyatékosügyi stratégia 3. – megvalósul-e a munkahelyen az ésszerű alkalmazkodás?
- 17 Európai fogyatékosügyi igazolvány – Hogyan tovább?
- 18 Beszámoló az online matematikai kurzusról
- 21 „Én abban a levegőtlen stúdióban váltam valódi műértővé”
- 24 Kapitány a fedélzeten 12. rész
- 26 ThinkPink: A két cica birodalma
- 28 Okosmorzsaparty – Friss hírek az IKT eszközök világából
Alkalmazások áthelyezése és mappák létrehozása iPhone készüléken
- 31 Játszani jó! Nem csak gyereknapon...
- 32 A makrancos kisfiú
- 37 Szeder, a kampányarc
- 38 Kutya
- 40 A boldog élet nem a test épségén múlik – Interjú a Rozmis házaspárral
- 41 Júniusban kiegészítő emelésre számíthatnak az ellátásban részesülők
- 42 Egy havi garantált bérminimumot kaphatnak az önfoglalkoztatók
- 43 EU fogyatékosügyi stratégia 4 – A szociális védelmi rendszerek és a hozzáférhetőség
- 46 Szülőknek, gyerekeknek segített a VGYKE
- 48 Biennálén jártunk Tatán
- 49 Énekekkel egy életen át – Interjú D. Nagy Ferencné Erikával

Eredménytükör – Összegzés a májusi elnökségi ülésről

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének elnöksége 2021. május 27-én online ülést tartott, melyen többek között döntés született a taktilis burkolati jelzések kialakításáról szóló új állásfoglalásról, a tagegyesületek szakmai munkáját értékelő szempontrendszerrel és a székházfelújítás aktualitásairól is tájékoztatást kaptak a résztvevők.

Dr. Nagy Sándor, az MVGYOSZ elnöke köszöntötte az elnökségi tagokat, majd ismertette a meghívóban kiküldött napirendet, melyet az online tanácskozás elején további napirendi pontokkal javasolt kiegészíteni. Javaslatát az elnökség egyöntetűleg támogatta.

Németh Orsolya szakmai vezető az írásban megküldött beszámolójából kiemelte a tagegyesületek szakmai munkáját mérő szempontrendszer 2021-es tárgyévre vonatkozó legfontosabb módosítási indítványait, amelyeket az Egyesületek Elnökeinek Tanácsa 2021. május 12-ei ülésén már ismertetett. A 2021-es útmutató egységes szerkezetbe foglalt változatát, apróbb kiegészítésekkel, az elnökség elfogadta.

A szakmai vezető az akadálymentesítési tanácsadást és az érdekképviselést érintő eredmények közül részletesen beszámolt a hangjelzést adó jelzőlámpák kialakítása és működése kapcsán történt fejleményekről. Mint mondta, a tagegyesületek körében végzett helyzetfelmérés összegzett tapasztalataival az MVGYOSZ megkereste az Innovációs és Technológiai Minisztérium Közlekedési Infrastruktúra Fejlesztési Főosztályát. Thoroczky Zsolt főosztályvezető nyitottan és segítőkészen állt a kérdéshez, az MVGYOSZ szinte azonnal meghívást kapott a témához kapcsolódó szakmai egyeztetésre, melyen a Magyar Közút és a Budapest Közút döntéshozói mellett a terület iránt elkötelezett országgyűlési képviselő, Székely Sándor is részt vett. Az egyeztetésen a szövetség ígéretet kapott arra, hogy a hangjelzést adó lámpák telepítésének kötelezettsége bekerül az úgynevezett „zebra minimum” szempontjai közé.

Az eredmények sorát gyarapítja az MVGYOSZ taktilis burkolati jelzések kialakítására vonatkozó új állásfoglalásának megszületése, amellyel közel két és fél éves intenzív kutató és tapasztalatokat integráló munka végére került pont. Az elnökség az ülésén hozott 30/2021. számú határozatával elfogadta a taktilis burkolati jelzések kialakítására vonatkozó új állásfoglalást, melyet a közeljövőben a közösségi közlekedés területén működő és a közúthálózat fejlesztésével foglalkozó cégek és intézmények számára is megküld a szövetség.

Április 28-án ünnepeltük a vakvezetőkutyák világnapját a még március 25-én felvett beszélgetés YouTube premierjével, illetve világnapra kiadott sajtóközleménnyel. Ennek kapcsán számos sajtómegjelenése volt a szövetségnek, így a médiamegjelenések szempontjából is kiemelkedően sikeresnek mondható az idei világnap – mondta Németh Orsolya. Részletes szakmai beszámolóját az elnökség elfogadta.

Az MVGYOSZ szolgáltatásainak működését és fejlesztését dr. Nagyné Berke Mónika szolgáltatásvezető koordinálja, aki a tárgyidőszakban végzett feladatok közül beszámolójában részletesen kitért a szolgáltatások fejlesztésére, az adománygyűjtés sikerére, valamint a székházépítés és -felújítás aktualitásaira.

Mint elmondta, a pandémia alatt is igen népszerűek voltak az MVGYOSZ szolgáltatásai, a szövetség minden területen megteremtette az online elérés és kapcsolattartás lehetőségét. A segédeszközbolt és a könyvtárak május elejétől időpontfoglalás mellett már újra személyesen várják az ügyfeleket. Utóbbiak fejlesztésére pályázatot adott be az MVGYOSZ a NIOK Alapítványhoz, amely sikeres lett, május elsejétől zajlik az adományvonalon keresztüli gyűjtés.

Az így beérkező támogatásokat a hangoskönyvtár és a Braille-könyvtár fejlesztésére fordítja a szervezet. A szolgáltatásvezető a tervek között megemlítette, hogy a célok között szerepel a Braille-könyvtár technikai fejlesztése annak érdekében, hogy a Braille-könyveket ne csak nyomtatott formában lehessen kölcsönözni, hanem nyomtatásra előkészített fájlként is, amelyhez Braille-kijelzőt kölcsönöz majd a szövetség az olvasók részére. A hangos- és Braille-könyvek ajánlói hétről hétre megjelennek a hírlevélben, a honlap „Hangomat adom” rovatában pedig hónapról hónapra új önkéntes felolvasót ismerhetnek meg az olvasók.

A szolgáltatások népszerűsítése nemcsak a honlapon, a hírlevélben és a Facebook-oldalon zajlik, rendszeresek a sajtómegkeresések is. A Civil Rádióban a hangoskönyvekről egy közel félórás beszélgetés zajlott az MVGYOSZ részvételével, illetve a szövetség meghívást kapott a VGYKE Rákosmente Klubjába, ahol szintén a hangoskönyv-készítésről folyt a diskurzus. A Hobby Rádió Gépház műsorában hétről hétre új technikai megoldásokat ismerhetnek meg a látássérült felhasználók, a rádió egy másik műsorában pedig a székház felújításáról szóló beszélgetések tájékoztatják az érdeklődőket.

A székházépítéssel kapcsolatban a szolgáltatásvezető elmondta, a hagyomány és a megújulás harmóniája határozza meg az épületegyüttes várva várt újjáépítését. Hamarosan megkezdődik a 300 fős közösségi termet is magában foglaló szolgáltatóközpont alapozása is. Prof. dr. Kásler Miklós, az emberi erőforrások minisztere Facebook-oldalán hivatalosan is bejelentette a székház felújításának támogatását.

A Távszem szolgáltatáshoz változatlanul havi szinten 800 és 1000 közötti hívás fut be, a szolgáltatás minőségének megőrzését az operátorok rendszeres szakmai támogatása és ellenőrzése biztosítja. A témában számos tudósítás, cikk született az elmúlt hónapokban.

Dr. Nagyné Berke Mónika írásban érkezett beszámolóját, valamint szóbeli kiegészítéseit az elnökség elfogadta.

A szakmai vezető és a szolgáltatásvezető beszámolóját követően Dr. Nagy Sándor, az MVGYOSZ elnöke részletes tájékoztatást adott az elmúlt két hónap érdekképviselői tevékenységéről, melyben többek között az alábbiakról esett szó:

Az MVGYOSZ-hez folyamatosan érkeznek jelzések látássérült felhasználóktól a különféle honlapok, weboldalakon elérhető szolgáltatások akadálymentes hozzáférhetőségének, használhatóságának hiánya miatt. A problémák gyakran olyan honlapok kapcsán merültek fel, amelyekre a 2018. évi LXXV. törvény hatálya is kiterjed, és amely honlapoknak már 2020. szeptember 23. óta akadálymentesen elérhetőnek kellene lenniük. Az előrelépés érdekében az MVGYOSZ egyrészt egyeztetést kezdeményezett a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség (KIFÜ) akadálymentesítések ellenőrzését végző főosztályával az Informatika a Látássérültekért Alapítvány részvételével, másrészt folyamatosan megkereséseket intéz olyan szolgáltatók (bank, média, jogszabálytár, közlekedési vállalatok) felé, melyek nem tartják be a webes akadálymentesítés szabályait.

Elmondta, az MVGYOSZ sok egyéb megkeresés mellett a Magyar Telekom Nyrt. intézkedését kérte annak érdekében, hogy a legutóbbi fejlesztést megelőzően egyébként akadálymentesen igénybe vehető TV Go szolgáltatásuk ismét elérhető legyen a látássérült emberek számára is. Levélben kereste meg az Igazságügyi Minisztérium jogszabály-előkészítés összehangolásáért és közjogi jogalkotásért felelős helyettes államtitkárát, akinek közbenjárását kérte annak érdekében, hogy a Nemzeti Jogszabálytár weboldalát ismételten tegyék akadálymentessé. A szövetség munkatársai a sokakat érintő Mobiljegy alkalmazás legkritikusabb működési hiányosságainak feltárása érdekében online videókonferencián is részt vettek.

Az elnök beszámolt arról is, hogy a Nemzeti Választási Irodával történt egyeztetéssel újabb lépést tett az MVGYOSZ annak érdekében, hogy a látássérült emberek külső segítség nélkül szavazhassanak az országos, az önkormányzati és az európai parlamenti választásokon.

A szervezetek közti együttműködés jegyében az MVGYOSZ csatlakozott a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége (MEOSZ) által a fogyatékosági támogatás és a rokkantsági járadék összegének emelésére indított kezdeményezéshez, indítványozva a vakok személyi járadéka emelését is. Dr. Nagy Sándor tárgyidőszakra vonatkozó beszámolóját az elnökség elfogadta.

Dr. Verdes Zsuzsanna gazdasági vezető az MVGYOSZ kiegyensúlyozott gazdálkodásáról, valamint az adatszolgáltatások előírásoknak megfelelő és határidőre történő teljesítéséről számolt be. Kiemelte, hogy a 2020-as év közhasznúsági beszámolóját megküldte a szövetség az OBH részére, a közvétételről a visszaigazolás is megérkezett. A Kormányhivatal március 31-én a rehabilitációs bértámogatás felhasználására irányuló átfogó, iratalapú

ellenőrzést tartott, az ellenőrzés során mindent rendben találtak. A gazdasági vezető beszámolóját, az előzőekhez hasonlóan, az elnökség elfogadta.

Összességében elmondható, hogy a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége eredményes hónapokat tudhat maga mögött, mely időszakban a fentebb kiemelt folyamatok mellett meghirdette a Vak és gyengénlátó költők és írók antológiája szépirodalmi pályázatot, a szövetség történetének felidézésére játékos kvízt indított a YouTube-on, az Európai Unió fogyatékoságügyi stratégiáját pedig hiánypótló cikksorozatban mutatta be.

Hegedűs Katalin kommunikációs munkatárs

Szépül és épül az MVGYOSZ székháza

Újabb jelentős változások történtek a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Hermina úti székházának építési területén.

Érdekes és izgalmas titkokra számíthatnak azok, akik a százéves villa, valamint az 1973-ban átadott melléképület újjászületését hónapról hónapra követik nyomon.

Falak tűnnek el, sosem látott ajtóra derül fény, hatalmas gödör tátong ott, ahol másfél év múlva az új, 300 fős közösségi terem is magában foglaló szolgáltatóközpont várja majd a látogatókat. Az ismert termék padlóburkolatai helyett hepehupás földbuckák tarkítják a talajt, de a ház egyes részeitől mégsem búcsúzunk, új szerepbe kerülnek a régi műemlék épület egyes elemei.

Összességében elmondható, hogy a hagyomány és a megújulás harmóniája határozza meg az épületegyüttes várva várt újjáépítését.

Mindez természetesen rengeteg egyeztetést, sorozatos bejárást, az előre meghatározott ütemterv betartását feltételezi, s persze azt, hogy az esetleges változásokat az együttműködő felek kellő kompromisszummal kezeljék.

Hegedűs Katalin kommunikációs munkatárs

Új állásfoglalás a taktilis jelzésekről

Ma már az utca embere is sejti, mire valók a járdákon lévő, hosszúkás és „pöttyös” domborulatok. De még a szakemberek közül is kevesen tudják, hogyan kell úgy kialakítani azokat, hogy a látássérült közlekedőknek valóban támpontot nyújtsanak. Ebben segít az MVGYOSZ új állásfoglalása.

A szaknyelven „taktilis vezetősávnak” és „veszélyre figyelmeztető taktilis jelzésnek” nevezett megoldások a látássérült, elsősorban a teljesen vak, fehérbottal közlekedő emberek tájékozódását segítik, magyarországi szakszerű tervezésük és telepítésük pedig alig húszéves múltra tekint vissza. A fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés, mint az építési és felújítási beruházások horizontális követelménye, egyre inkább teret kap a közösségi

közlekedés és az épített környezet fejlesztése során, aminek következtében egyre több gyalogátkelőnél, vasúti és metróperonon, lépcsősor tetején, buszmegállóban és közparkban találkozhatunk taktilis burkolati jelzésekkel. Tény viszont, hogy ezek anyagminősége, kialakítása és állapota gyakran nem felel meg a követelményeknek és a látássérült közlekedők igényeinek.

Az MVGYOSZ akadálymentesítési ügyekért felelős munkatársai több mint másfél évtizede foglalkoznak ezen rendszerek tervezésének véleményezése mellett azzal is, hogy a taktilis burkolati jelzések kialakítására és alkalmazására vonatkozó nemzetközi szabványokat és jó gyakorlatokat megismerjék és ezek egy részét hazánkban is meghonosítsák. Nagy segítséget nyújtanak ebben a Rehabilitációs Környezettervező Szakmérnökök és Rehabilitációs Környezettervező Szakemberek Országos Egyesületének (REKORE) tagjai, akik napi munkájuk során, a szakmai egyeztetések és helyszínbemjárások alkalmával sokat tanulnak elsősorban a szövetség látássérült munkatársaitól a vak és gyengénlátó emberek közlekedési módjairól, a fehérbotos tájékozódás sajátosságairól, illetve a célcsoport közlekedési szokásaihoz kapcsolódó speciális igényekről.

Ennek az évtizedes szakmai együttműködésnek köszönhető, hogy a taktilis burkolati jelzések alkalmazására vonatkozó első MVGYOSZ állásfoglalás már közel egy évtizede létrejött. Ez a dokumentum 2016-ban némi módosítással megújult, ám a dinamikusan fejlődő gyakorlat következtében hamarosan újabb, nagyobb volumenű átdolgozás vált szükségessé.

Az MVGYOSZ elnöksége a 2021. május 27-i ülésén hozott 30/2021. számú határozatával fogadta el a taktilis burkolati jelzések kialakítására vonatkozó új állásfoglalást. Ezzel több mint két és fél évnyi intenzív kutató és tapasztalatokat integráló munka végére került pont, melynek során az MVGYOSZ munkatársai és a REKORE vezetőségi tagjai közösen ismerték meg a területre vonatkozó nemzetközi szabványokat, és foglalták rendszerbe a taktilis burkolati jelzések kialakítása során hazánkban kipróbált és bevált gyakorlatokat.

A most hatályba lépett állásfoglalás a taktilis jelzések elfogadott és szabványos geometriájának meghatározásán túl lefekteti az alkalmazás alapvető szabályait, illetve követelményeket fogalmaz meg a taktilis jelzések kontrasztos kialakításával kapcsolatosan is, hogy a rendszer az alig- és gyengénlátó közlekedőknek is segítséget nyújtson. Ugyanakkor nem célja, hogy konkrét termékeket ajánljon, illetve, hogy minden speciális helyszínrre vagy alkalmazási területre vonatkozó tervezési és telepítési útmutatásokat nyújtson. Ezért a dokumentum kidolgozása során nagy hangsúly került az érdeképviseleti szervezetek kapcsolódó szolgáltatásainak ajánlására és a tervezők biztatására, hogy minden esetben kérjék ki a látássérült emberek szervezeteinek véleményét már a tervezés kezdeti szakaszában. Egyes esetekben a taktilis burkolati jelzések Magyarországon elfogadott kialakítása meg-

felel a szabványokban foglaltaknak, de arra is van példa, hogy a szabványoknál enyhébb vagy éppen szigorúbb követelményeket fogalmaz meg az MVGYOSZ állásfoglalása. A szövetségnek az is célja, hogy az építészek, kert- és úttervező szakemberek, illetve a látássérült személyek és a velük foglalkozó rehabilitációs szakemberek is megismerjék a taktilis burkolati jelzések funkcióit és használatuk módját, ezért az állásfoglalás erre vonatkozóan is tartalmaz alapvető információkat.

Az új állásfoglalás létrejöttével olyan dokumentum született, mely leírva is rögzíti a taktilis burkolati jelzések kialakítására vonatkozó, a látássérült emberek országos érdekképviselője által elfogadott és megkövetelt alapelveket. A dokumentum azonban nemcsak az érdekképviselői munka során tesz majd jó szolgálatot, hanem hasznos anyaga lesz a leendő építészek és rehabilitációs szakmérnökök oktatásának, illetve a már gyakorló szakemberek továbbképzésének is. Emellett az állásfoglalást az MVGYOSZ megosztja a közösségi közlekedés területén működő és a közúthálózat fejlesztésével foglalkozó cégekkel és intézményekkel, a tagegyesületek vezetőinek és akadálymentesítéssel foglalkozó munkatársainak pedig hamarosan továbbképzést is szervez a témában.

A taktilis burkolati jelzések kialakítására vonatkozó új állásfoglalás itt letölthető:

https://www.mvgyosz.hu/wp-content/uploads/2021/06/allasfoglalas_taktilis_jelzesek_mvgyosz_2021.pdf

Németh Orsolya szakmai vezető

Előremutató egyeztetés a hangos jelzőlámpák ügyében

Akadálymentesítéssel kapcsolatos érdekképviselői munkánk szinte folyamatos témája a hangjelzést adó jelzőlámpák ügye. Az MVGYOSZ-nek régi célja a rendszer országos szintű egységesítése és a legkorszerűbb technológiák bevezetése, melyben újabb előrelépést értünk el!

A vak és gyengénlátó emberek önálló és biztonságos közlekedéséhez nélkülözhetetlen fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés egyik meghatározó eleme a közlekedési lámpák hangjelző berendezéssel történő ellátása, ami Magyarországon nemcsak nagy hagyományokkal bír, hanem európai szinten is kiemelkedő jó gyakorlataink vannak a területen. Hazánkban a jelzőlámpákat a 80-as években kezdték hangjelző berendezésekkel ellátni annak érdekében, hogy a vak emberek is észlelhessék, hogy mikor kelhetnek át a zebrán biztonságosan. A hazai hangjelző berendezések kezdetben sípolással, később beszéddel jelezték a szabad áthaladás lehetőségét, a jelzőhang pedig folyamatosan szólt, ha a lámpa üzemelt.

A 2000-es évek elején forradalmi újításként jelentek meg azok a berendezések, melyeket a látássérült személynél lévő távirányítóval lehet aktiválni,

így a lámpa csak akkor szólal meg, amikor arra valóban szükség van. Ez a megoldás a látássérült emberek mellett a jelzőlámpák közelében élő városlakók komfortját is szolgálja. A folyamatosan hangjelzést adó jelzőlámpa ugyanis komoly zajterhelést jelent, amire a lakosság gyakran reagál tiltakozással vagy a berendezések rendszeres rongálásával.

A távirányítóval aktiválható hangjelzéses lámpák hamar teret hódítottak, ami nem csak Közép-, hanem szinte egész Európában egyedülálló gyakorlat. Budapesten ma már nem telepítenek úgy jelzőlámpát, hogy ne látnák el azt ilyen hangjelző berendezéssel, illetve a meglévő csomópontok „meghangosítása” is folyamatosan, tervezetten zajlik.

Az MVGYOSZ tagegyesületei körében 2021 áprilisában elvégzett felmérés alapján elmondható, hogy országszerte már korántsem ilyen optimálisak a feltételek. A szövetség által feltett kérdésekre a tagegyesületek szinte mind egyiktől (összesen 18 szervezettől) érkezett válasz, melyeket felhasználtunk az Innovációs és Technológiai Minisztériumnak megküldött helyzetértékelés elkészítéséhez.

Örvendetes, hogy szinte minden megyeszékhelyen és több kisebb-nagyobb városban működnek hangjelzést adó jelzőlámpák, de még mindig számos olyan nagyobb város van, ahol a jelzőlámpák nem adnak hangot, a kisebb településeken pedig ennél is kedvezőtlenebb a helyzet. Az alkalmazott technológiák terén azonban nyoma sincs az egységességnek. Vannak olyan városok, ahol már teret hódítottak a távirányítóval bekapcsolható hangadó berendezések (Szeged, Szombathely, Gyöngyös, Nagykanizsa, Kaposvár, Baja, Salgótarján), ám ezeken a településeken is bőven van még olyan közlekedési csomópont, ahol nem valósult meg az akadálymentesítés ezen formája. Más városokban viszont még mindig az elavult, a környezetre fokozott zajterhelést gyakorló rendszereket alkalmazzák (Debrecen, Nyíregyháza, Eger, Hatvan, Zalaegerszeg, Tatabánya, Miskolc, Szolnok), figyelmen kívül hagyva a technológia intenzív fejlődését. Ezzel párhuzamosan a lakossági panaszok hatására bevett gyakorlattá vált, hogy a hangadó berendezéseket több nagyvárosban 18, jobb esetben 22 óra után kikapcsolják, ekkor a jelzőlámpák a látássérült emberek számára „megnémulnak”, így a csökkent esti vagy kora reggeli forgalomban a közlekedés során fokozott balesetveszélynek vannak kitéve. Ahol esetleg nem kapcsolják ki a hangjelzést, ott is gyakori jelenség, hogy a lakossági panaszok hatására azt olyan mértékben lehalkítják, ami a csúcsforgalom zaja mellett már szinte egyáltalán nem hallható. Léteznek olyan, igény szerint bekapcsolható lámpák is, melyeket egy, az oszlopon található gombbal lehet aktiválni, ám ennek megtalálása a látássérült személyek számára komoly nehézséget és kényelmetlenséget jelent, illetve higiéniai szempontból is kifogásolható. Az országos egységesítés hiánya megnehezíti az érintettek tájékozódását, például a folyamatos hangjelzéshez szokott látássérült személy nem gondol arra, hogy

egy néma jelzőlámpa távirányítóval esetleg „szóra bírható”. Örvedetes ugyanakkor, hogy vannak olyan városok, ahol már megkezdődött a korábbi, folyamatos hangjelzést adó rendszerek átalakítása távvezérlésűre (Szeged, Hódmezővásárhely, Kecskemét, Kalocsa), itt meg is szűntek a korábbi lakossági panaszok, a helyi látássérült közlekedők pedig elégedettek az újítással.

A hangjelző berendezések meghibásodása is gyakran okoz problémákat. Több településen tapasztalat, hogy nincs egy jól bejártott, mindenki által ismert telefonszám vagy e-mail cím, ahol ezeket a meghibásodásokat bejelenthetnék a látássérült felhasználók vagy az őket képviselő szervezetek. Így könnyen előfordul, hogy egyes hangjelző berendezések akár hetekig „némák”, mire ez valakinek feltűnik, vagy mire arra valaki fel tudja hívni a karbantartásért felelős szervek figyelmét. Gyakori panasz, hogy ha a hibabejelentés problémamentes is, a javításra heteket, esetleg hónapokat kell várni. Hasonló nehézséget okoz az a gyakorlat, ami elsősorban kisebb városokban jellemző, ahol este vagy hétvégén sárgán villognak a lámpák. Erről sem a folyamatosan sípoló, sem a távirányítóval vezérelt hangjelzők nem adnak tájékoztatást a látássérült közlekedőknek, ami szintén jelentősen csökkentené a balesetveszélyt és növelné az érintettek biztonságérzetét.

Bár az MGVYOSZ megyei és regionális tagegyesületei helyi szinten évtizedek óta végzik érdekképviseleti tevékenységüket, többek között a jelzőlámpák hangjelzéssel történő ellátása érdekében, tapasztalataink szerint nagyon változó, hogy az önkormányzatok, illetve a jelzőlámpák telepítéséért és üzemeltetéséért felelős Magyar Közút Nonprofit Zrt. munkatársai mennyire együttműködőek és mennyire veszik figyelembe az érintettek észrevételeit, szempontjait. Ahol nyitottak a döntéshozók a fejlesztésekre, ott is tapasztaljuk, hogy a források korlátozott volta még mindig ellehetetleníti, de legalábbis erősen lassítja az átalakításokat.

A felmérést követően annak eredményeivel és egy személyes találkozó kérésével fordultunk az Innovációs és Technológiai Minisztérium Közlekedési Infrastruktúra Fejlesztési Főosztályának vezetőjéhez, Thoroczky Zsolthoz, aki pozitívan reagált a megkeresésünkre. A főosztályvezető válaszlevelében arról tájékoztatott, hogy a Magyar Közút által már alkalmazott „zebraminimum” követelményei között a hangjelzések lámpákra vonatkozó elvárás még nem szerepel, de azt sürgősen pótolni fogják. Egyben meghívást kaptunk az ITM-be egy személyes egyeztetésre, melyre május 12-én került sor, és amelyen a Magyar Közút és a Budapest Közút illetékes döntéshozói is részt vettek.

Az egyeztetésen dr. Nagy Sándor elnök, Németh Orsolya szakmai vezető és Erhart Péter akadálymentesítési ügyekért felelős munkatárs képviselte az MGVYOSZ-t. A megbeszélésen a Budapest Közút képviselői elmondták, hogy azon felül, hogy a fővárosban az újonnan telepített jelzőlámpákat minden esetben távirányítóval vezérelhető hangjelző berendezéssel együtt szerelik fel, a következő négy évben valamennyi, már meglévő csomóponton

megvalósul a jelzőlámpák akadálymentesítése. A Magyar Közút munkatársai is hasonlóan pozitívan álltak a kérdéshez, és ígéretet tettek az ismertett jó gyakorlat következetes alkalmazására, illetve annak a „zebraminimum” követelményei közé történő beépítésére. Szóba kerültek továbbá a tárgyaláson a látássérült közlekedőket segítő taktilis jelzések is, melyek gyalogátkelőknél történő alkalmazását a „zebraminimumon” túl egy éppen megújítás alatt lévő útügyi műszaki előírás fogja megkövetelni. Szó esett az úgynevezett „okoszebrákról” is, melyek telepítése több településen és a fővárosban is kísérleti jelleggel folyik, és amelyek várhatóan szintén jelentős szerepet fognak játszani a balesetek megelőzésében.

Az egyeztetés záróakkordjaként a szövetség képviselői egy másik, a vak és gyengénlátó emberek utcai közlekedését jelentősen megnehezítő és számukra fokozott balesetveszélyt jelentő problémára is felhívták a figyelmet. Mint kiderült, a főváros szerte a járdákon heverő elektromos rollerek korántsem csak a látássérült közlekedőkre nézve problémásak, hanem a gyalogosok többségét is bosszantják. A negatív tapasztalatok hatására a Budapest Közút már megtette az ügyben az első lépéseket, így terv szerint a nyár folyamán először a belvárosban jönnek létre azok a közlekedés szempontjából holttérnek számító területeken kialakítandó mikromobilitási pontok, ahol ezeket a járműveket nemcsak lehetőségük lesz elhelyezni a használóiknak, hanem kötelezettségük is.

Németh Orsolya szakmai vezető

Ismét változtak az egyesületekre vonatkozó átmeneti szabályok

Június elsejétől a tagok személyes jelenlétével is tartható közgyűlés, küldöttgyűlés. Az új szabályozás a május 31-én megjelent 289/2021. (V. 31.) kormányrendeletnek köszönhető.

A jogszabály a veszélyhelyzet során a személy- és vagyonegyesítő szervezetek működésére vonatkozó eltérő rendelkezések újbóli bevezetéséről szóló 502/2020. (XI. 16.) kormányrendeletet módosítja.

Közgyűlés, küldöttgyűlés tartása

A döntéshozó szervek összehívására, határozathozatalra mostantól több módon is lehetőség nyílik:

1. Mindenekelőtt összehívható a küldöttgyűlés, közgyűlés a tagok személyes jelenlétével.

2. Arra is lehetőség van, hogy a közgyűlést, küldöttgyűlést úgy tartásuk meg, hogy azon a tagok egy része személyesen, másik része pedig online módon, elektronikus hírközlő eszköz használatával legyen jelen.

3. A továbbiakban is tartható közgyűlés, küldöttgyűlés úgy, hogy azon a tagok kizárólag elektronikus hírközlő eszköz igénybevételével vesznek részt.

A közgyűlés, küldöttgyűlés ülését az egyesület erre kijelölt vezető tisztségviselője vezeti le, és készíti el az ülés jegyzőkönyvét. A jegyzőkönyvben rögzíteni kell az ülés megtartásának körülményeit is. Ha az ülésen valamennyi tag elektronikus hírközlő eszköz igénybevételével vesz részt, akkor jelenléti ívet nem kell készíteni, azonban a jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell az ülésen elektronikus hírközlő eszköz útján részt vevő tagok adatait. Ha az ülésen a tagok egy része személyesen, másik része pedig elektronikus eszköz útján vesz részt, akkor a jelenléti íven kell feltüntetni az ülésen elektronikus hírközlő eszköz útján részt vevő tagok adatait is. Ha az ülésen valamennyi tag elektronikus hírközlő eszköz igénybevételével vesz részt, a jegyzőkönyvet az ülést levezető vezető tisztségviselő írja alá. Ha a létesítő okirat az elektronikus hírközlő eszközök használatával kapcsolatos szabályairól nem rendelkezik, e szabályokat az elnökség feladata kidolgozni, illetve azokról a tagokat tájékoztatni. Az ennek során alkalmazandó szabályokat az 502/2020. (XI. 16.) kormányrendelet 4. §-a rögzíti.

4. Amennyiben az elnökség kezdeményezi, a jövőben is mód van arra, hogy a közgyűlés ülés tartása nélkül hozzon határozatot. A döntéshozatal utóbbi két formájának különösen abban az esetben van helye, ha a közgyűlés, küldöttgyűlés az érintettek létszáma miatt az ülés tervezett megtartása idején hatályos járványügyi korlátozások következtében előreláthatóan nem tartható meg a tagok teljes létszámában való személyes megjelenése mellett, vagy ha az egészségügyi kockázat ezzel csökkenthető.

Ha az alapító okirat az ülés tartása nélküli döntéshozatal szabályairól nem rendelkezik, ezeket is az elnökség feladata kidolgozni, illetve azokról a tagokat tájékoztatni. A részletszabályokra vonatkozó rendelkezéseket szintén a fent hivatkozott kormányrendelet rögzíti.

Korábban hozott döntések felülvizsgálata, tisztségviselők megválasztása

Ha az elnökség június elsejét megelőzően – a veszélyhelyzeti eltérő szabályozás alapján – olyan kérdésben hozott döntést, amely egyébként a közgyűlés, küldöttgyűlés hatáskörébe tartozott volna, akkor e döntést ezúttal is a közgyűlés napirendjére kell tűzni. A rendkívüli ülést ennek érdekében legkésőbb 2021. október 15-éig meg kell tartani.

Amennyiben az utólagos közgyűlési határozat a korábbi döntést megváltoztatja, esetleg hatályon kívül helyezi, az nem érinti az azt megelőzően keletkezett jogokat és kötelezettségeket.

Az elnökség a hozott döntéseiért természetesen ezúttal is kártérítési felelősséggel tartozik az egyesülettel szemben.

Úgyszintén 2021. október 15-éig összehívott ülésen kell intézkedéseket tenni az egyesület vezető tisztségviselőjének vagy testületi tagjának megválasztása iránt is, ha megbízatása 2021. június elseje előtt megszűnt és a

veszélyhelyzet ideje alatt a megbízatás meghosszabbítására, vagy új személy megbízására nem került sor.

A megbízatás fentiek szerinti megszűnése esetén, az legfeljebb 2021. október 15-éig állhat fenn.

Az elnökség működése, döntéshozatala

Az elnökség üléseit – azon túl, hogy azon a tagok személyesen vesznek részt – ezután is megtarthatja akár elektronikus hírközlő eszköz útján vagy más személyazonosítást lehetővé tevő elektronikus eszköz igénybevételével is; de akár írásbeli egyeztetést is folytathat és az irányítással kapcsolatos döntéseket írásban is meghozhatja.

Az írásbeli egyeztetés és döntéshozatal elektronikus üzenetváltással (e-mail) is történhet.

A felügyelőbizottság működésére is a most ismertetett rendelkezések az irányadók.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jogtanácsos

EU fogyatékoságügyi stratégia 3. – megvalósul-e a munkahelyen az ésszerű alkalmazkodás?

Mit tesz az Európai Unió azért, hogy a fogyatékosággal élő emberek új munkához jussanak, megtarthassák régi munkahelyüket és továbbképzéseik sikerrel záruljanak? Megszerezheti-e egy aktív korú fogyatékos személy a nyílt munkaerőpiacra lépéshez szükséges alapvető készségeket a jelenlegi oktatási rendszerben?

„A fogyatékosággal élő személyeknek joguk van a jó munkahelyi körülményekhez, az önálló élethez, az esélyegyenlőséghez, valamint ahhoz, hogy teljes mértékben részt vehessenek közösségük életében. Mindenkinek joga van a korlátok nélküli élethez. Közösségként pedig kötelességünk, hogy másokéval azonos alapon biztosítsuk a társadalomban való teljes körű részvételüket.” (Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke)

Az előző részben a politikai jogok gyakorlását, az önálló élethez való jogot és a tisztességes életminőséghez való jogot tekintettük át. Ebben a részben a 2021. március 3-án publikált új EU fogyatékoságügyi stratégia 4.2. és 4.3. pontjai alapján megnézzük, milyen szinten áll az Európai Unióban a fogyatékosággal élő személyek foglalkoztatása, milyen intézkedések segítik a régi munkahelyek megtartását és az újak megszerzését, valamint hogy a tagállamok foglalkoztatáspolitikai rendszerei mennyire működnek sikeresen.

Új munkahely, új készségek

Az EU-ban a fogyatékos személyek 50,8%-a foglalkoztatott, míg ez az arány a fogyatékosággal nem rendelkezők esetében 75%. A fogyatékos-

sággal élő személyek 37,6%-a inaktív, míg ez az arány a fogyatékosággal nem rendelkezők esetében 17,6%.

Ahogy azt az Európai Készségfejlesztői Program is leírja, ahhoz, hogy egy fogyatékosággal élő személy a nyílt munkaerőpiacon el tudjon helyezkedni, szükséges olyan készségekkel rendelkeznie, amelyekkel a nem fogyatékosággal élőkkel szembeni hátrányait képes kompenzálni. E készségek megszerzéséhez viszont a tagállamoknak egy olyan nemzeti készségfejlesztési stratégiát kell létrehozniuk, ami összhangban áll az ENSZ fogyatékosügyi egyezményével (CRPD) és referál a fogyatékosággal élők egyéni szükségleteire. A tagállamok feladata az is, hogy mindenkinek egyenlő esélyekkel biztosítsák a munkaerőpiachoz való hozzáférést, és hogy olyan képzéseket tegyenek elérhetővé, amelyeken a fogyatékosággal élő emberek is ugyanúgy részt vehetnek, mint mások. A képzési politikákat a fogyatékosággal élők igényeihez kell igazítani az ésszerű alkalmazkodás elvének megfelelően.

A hazánkban a 2007. évi XCII. törvényben kihirdetett CRPD második cikke alapján az „ésszerű alkalmazkodás” azon elengedhetetlen és megfelelő módosításokat és változtatásokat jelenti, amelyek nem jelentenek aránytalan és indokolatlan terhet, és adott esetben szükségesek, hogy biztosítsák a fogyatékosággal élő személy alapvető emberi jogainak és szabadságainak a mindenkit megillető, egyenlő mértékű élvezetét és gyakorlását.

Egy közelmúltban lefolytatott vizsgálat rávilágított, hogy habár az általános szakképzéshez való jog elviekben mindenkit megillet, az akadálymentesség, a tanulók támogatásának elégtelensége és az ésszerű alkalmazkodás hiánya miatt sok EU tagállam rengeteg fogyatékosággal élő diákja azért kerül speciális szakiskolába az általános iskola befejezését követően, mert egyszerűen nincs más lehetősége tanulmányainak folytatására. Aki egy ilyen iskolából kerül ki, annak több nehézséggel is szembe kell néznie, ha a nyílt munkaerőpiacon szeretne munkát vállalni egy úgynevezett védett foglalkoztató helyett. Ráadásul ezek a szakiskolák – néhány üdítő kivételtől eltekintve – nem készítik fel a tanulóikat a felsőoktatási felvételre, ami tovább növeli a köztük és az áhított jó munkahely között tátongó szakadékot.

A szakképzésről szóló tanácsi ajánlás az akadálymentes hozzáférést és az inklúziót támogató szakképzési programok kidolgozására kéri fel a tagállamokat. A tanulószereződéses gyakorlatok tekintetében is várható némi fejlődés. E körben komoly szerep hárul a pályaorientációs tanácsadókra és a tagállamok foglalkoztatási szolgálataira annak érdekében, hogy felvilágosítsák az érintetteket az aktuálisan elérhető lehetőségekről. Az Európai Bizottság – együttműködve az állami foglalkoztatási szolgálatok európai hálózatával, felhívja az érintettek figyelmét a sorstárssegítés fontosságára.

A 2021-27-re szóló digitális oktatási cselekvési terv alapján a tagállamok külön támogatást kapnak a kisegítő technológiák és a hozzáférhető tanulási környezet fejlesztéséhez.

A minőségi és fenntartható munkahelyekhez való hozzáférés elősegítése

Figyelembe véve, hogy a fogyatékossgal élő személyek még mindig nagyobb arányban munkanélküliek, mint a fogyatékossgal nem élők, azt sem felejtethetjük el, hogy a foglalkoztatásban való részvétel a gazdasági autonómia és a társadalmi elfogadás legjobb indikátorai. Ennek megfelelően különösen aggasztó, hogy a fogyatékossgal élő munkavállalók hamarabb hagyják ott meglévő munkahelyüket egy biztosabb, ám kevesebbet fizető védett munkahelyi pozícióért még akkor is, ha ezek nem mindig biztosítják a megfelelő munkakörülményeket, a munkavállalók jogai korlátozottabban érvényesülnek, és fizetésük is alacsonyabb.

Bár Magyarországon senkit sem lehet jogképességétől megfosztani, mert minden ember a születésétől fogva jogképes, ez nincs mindenhol így. A gondnokság alá helyezett értelmi sérült személyek még gondnokuk segítségével sem lehetnek önfoglalkoztatók, nem lehet vállalkozásuk, sőt, egyes országokban munkát sem vállalhatnak.

Az Európai Bizottság továbbra is támogatja a tagállamokat a vonatkozó foglalkoztatási iránymutatások végrehajtásában, a statisztikai eszközök fejlesztésében és a jó gyakorlatok cseréjében a foglalkoztatási egyenlőségről szóló uniós irányelvnek megfelelően.

Az Európai Bizottság továbbra is biztosítani fogja, hogy a tagállamok szigorúan érvényesítsék a foglalkoztatási egyenlőségről szóló irányelvben foglalt jogokat, és 2021-ben jelentést készít az irányelv alkalmazásáról. A jelentés azt is vizsgálja majd, hogy a tagállamok betartották-e a Bizottság azon ajánlását, hogy az irányelv alkalmazási körén belül vegyék fontolóra egy egyenlőséggel foglalkozó szerv kinevezését a valláson vagy meggyőződésen, fogyatékossgon, életkoron és szexuális irányultságon alapuló diszkrimináció kezelésére. Hazánk ennek a kötelezettségnek eleget tett, hiszen nálunk – a korábbi Egyenlő Bánásmód Hatóság megszűnését követően, annak hatáskörét átvéve – az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala egyenlő bánásmódot felelős főigazgatósága biztosítja az érintettek számára a jogvédelmet.

A szociális szervezetek hálózata működésének előmozdítása révén az Európai Bizottság támogatja a tagállamok foglalkoztatáspolitikáját annak érdekében, hogy növekedjen a fogyatékossgal élőknek nyújtott munkaerőpiaci szolgáltatások minősége, lehetőségük nyíljon a nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedni, és új munkahelyek nyíljanak meg a számukra.

Az ágazat helyzete jelentősen eltér az EU-n belül. Annak érdekében, hogy a tagállamok támogatást kapjanak a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi befogadásának erősítéséhez, az uniós közbeszerzési jogszabályok fenntartott szerződésekről rendelkeznek, az uniós versenyjog pedig egyedi állami támogatást tesz lehetővé a megváltozott munkaképességű munkavállalók

felvételéhez. Ezzel párhuzamosan a tagállamok „inkluzív vállalkozói” politikákat is kidolgoznak, amelyek az alulreprezentált csoportokat, például a nőket, a fiatalokat vagy a fogyatékossgal élő személyeket célozzák meg.

2022-ben a Bizottság az állami foglalkoztatási szolgálatok európai hálózatával, a szociális partnerekkel és a fogyatékossgal élő személyeket képviselő szervezetekkel való együttműködésre irányuló, a fogyatékossgal élő személyek jobb munkaerőpiaci eredményeire vonatkozó csomagot terjeszt elő. A csomag iránymutatást nyújt és támogatni fogja a foglalkoztatási és integrációs szolgáltatások kapacitásainak erősítéséről, a munkaerő-felvételi kilátásoknak a megerősítő intézkedések és a sztereotípiák elleni küzdelem révén történő előmozdításáról, az ésszerű alkalmazkodás biztosításáról, a munkahelyi egészségvédelem és biztonság biztosításáról, valamint krónikus betegségek vagy balesetek esetén a szakmai rehabilitációs programokról, a védett foglalkoztatásban található minőségi munkahelyek felkutatásáról, továbbá a nyitott munkaerőpiachoz vezető utakról szóló, kölcsönös tanulást.

Az Európai Bizottság ezenkívül:

- 2021-ben végrehajtási jelentést tesz közzé a foglalkoztatási egyenlőségről szóló uniós irányelvről, és adott esetben jogalkotási javaslatot tesz, különösen az egyenlőséggel foglalkozó szervek szerepének megerősítése érdekében

- 2021-ben a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési tervet tesz közzé a szociális gazdaságot támogató környezet javítása érdekében, beleértve a fogyatékossgal élő személyekkel kapcsolatos, a szociális vállalkozásokon keresztüli lehetőségeket és a nyílt munkaerőpiaci integrációt.

Az Európai Bizottság az alábbiakra kéri fel a tagállamokat:

- 2024-ig a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási arányának növelésére, valamint a fogyatékossgal élő és a nem fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási aránya közötti különbségek csökkentésére irányuló célok meghatározására a szociális jogok európai pillérének végrehajtásáról szóló, az Európai Tanács általi jóváhagyásra javasolt cselekvési tervben 2030-ra meghatározott, kiemelt foglalkoztatási cél elérésének elősegítése érdekében

- a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási szolgálatainak kapacitásainak megerősítésére, és e célból a szociális partnerekkel és az érdekvédelmi szervezeteikkel folytatott munka fokozására

- az önfoglalkoztatás és a vállalkozás megkönnyítésére, többek között az intellektuális és pszichoszociális fogyatékossgal élő személyek számára is azáltal, hogy jogi és üzleti ügyekben támogatást nyújtanak többek közt az uniós alapok felhasználásával.

A következő rész tartalmából: Miért és miben kell szociális rendszereinket fejleszteni? Akadálymentesen elérhetőek-e az igazságszolgáltatási, a jogvédelmi, és a biztonságot segítő szolgáltatások egy fogyatékossgal élő

ember számára? Mindenki sejtheti a választ. De ha kíváncsi az EU ezirányú konkrét intézkedéseire, tartson velünk!

Velegi Dorottya jogi munkatárs

Európai fogyatékosági igazolvány – Hogyan tovább?

Az európai fogyatékos embereknek folyamatos problémát jelent, hogy külföldi utazásaik során érvényesíthessék az őket megillető kedvezményeket. Erre jelent megoldást az európai fogyatékosági kártya, amely egy évtizedes előkészítő munka után hamarosan létrejöhet.

Az Európai Fogyatékoságügyi Fórum (EDF) és tagjai által éveken át végzett intenzív érdekképviseleti tevékenység hatására az Európai Bizottság létrehozta és 2021 márciusában közzétette a fogyatékosággal élő személyek jogaira vonatkozó 2021 és 2030 közötti időszakra szóló stratégiát. Az EDF által évek óta szorgalmazott, és a stratégiába mindenképpen beépíteni kívánt téma volt az európai fogyatékosági igazolvány bevezetése, amiben a nemzetközi szervezet végül sikerrel járt.

A lassan egy évtizede várt egységes európai fogyatékosági igazolvány az európai fogyatékoságügyi stratégia egyik zászlóshajója, azaz az egyik legfontosabb és leglátványosabb intézkedése lesz. Sőt, az Európai Bizottság ígérete szerint az igazolvány bevezetésének és alkalmazásának részleteit 2023 végéig kidolgozzák.

Ahogy az EDF hírlevelében olvashatjuk: „a Bizottság arra tesz javaslatot, hogy az európai fogyatékosági igazolvány 2023 végéig elkészüljön és azt mindegyik uniós tagállam elismerje. A bevezetés folyamata a fogyatékosággal élő személyek európai parkolási igazolványának működési tapasztalatain, valamint egy kísérleti projekt, amely nyolc uniós ország részvételével folyik, eredményein fog alapulni”.

Az EDF örömmel üdvözölte a kezdeményezést, hiszen a fogyatékosági igazolvány már több mint 10 éve az európai fogyatékosügyi szervezeteket összefogó ernyőszervezet egyik legfontosabb kampánytémája és „követelése” volt.

Az európai fogyatékosági igazolvány története egészen 2013-ig nyúlik vissza, amikor az Európai Bizottság – a fogyatékosügyi mozgalom követelésének nyomán – nyolc érdekelt tagállam részvételével felállított egy működő projektmunkacsoportot, hogy ötleteik és tapasztalataik megosztásával megalapozzanak egy lehetséges későbbi európai projekthez vezető utat. Ez a munka, melynek megfigyelőként az EDF is részese volt, most hozza meg gyümölcsét.

A törvényhozók elköteleződését elősegítő egyik fontos tényező a 2016 és 2018 között 8 uniós tagállamban (Belgium, Ciprus, Észtország, Finnország, Málta, Olaszország, Románia, Szlovénia) megvalósult kísérleti projekt volt, melynek értékelése mostanra fejeződött be. Az értékelő tanulmány követ-

keztetése szerint a projekt előnyei felülmúlták annak költségeit. A kísérleti projekt azzal a kikötéssel futott, hogy a részes államok kölcsönösen ismerjék el az igazolvány birtokosának „fogyatékossgal élő személyi státuszát”. Tehát, ha valaki egy Belgiumban kiállított fogyatékossgai igazolvánnyal nyaral Cipruson és felmutatja kártyáját, ugyanolyan kedvezményekre és előnyökre legyen jogosult, mint a ciprusi kártyabirtokosok, anélkül, hogy el kelljen magyaráznia fogyatékossgának okát vagy a személyzet jóindulatára kelljen hagyatkoznia.

Bár a pilot projekt pozitív eredménnyel zárult és a cél eléréséhez jó kiindulópontként szolgál, hatókörében és fogadtatásában meglehetősen korlátozottnak bizonyult. Egyelőre elsősorban olyan kártyabirtokosok számára biztosít előnyöket, akik a kulturális, szabadidős, sport és turisztikai szolgáltatásokhoz kapcsolódóan várnak kedvezményeket, mint például a helyi múzeumi, uszodai vagy mozibelépők kedvezményes tarifája, rövidebb sorbaállítás a vidámparkokban vagy a zenei fesztiválokra szóló ingyenes belépés a kísérő számára.

Az EDF munkatársa így nyilatkozott: „Örülünk kell ezeknek a kedvezményeknek, hiszen érdemi változásokat hoznak. Ugyanakkor a fogyatékossgal élő személyek Európai Unión belüli szabad mozgásának valódi megkönynyítése érdekében olyan igazolványra van szükségünk, amely túlmutat a fenti célokon. Amíg az igazolványt nem vehetjük kezünkbe, nagyon sok kérdés továbbra is nyitott marad. A stratégia meglehetősen homályosan fogalmaz azzal kapcsolatban, hogyan is fog ez a kártya kinézni, milyen kedvezményekre fog jogosítani, milyen jogi háttérre lesz szükség a kibocsátásához és mik lesznek a jogosultság feltételei. Mindezt most kell majd meghatározni”.

Az EDF a következő időszakban találkozókat és rendezvényeket szervez a közös álláspont kialakítására, illetve annak kidolgozására, hogy melyek az európai fogyatékos személyek elvárásai az európai fogyatékossgai igazolvánnyal szemben. Figyelembe véve az uniós döntéshozatali eljárások időigényességét, a 2023-as határidő egyáltalán nem tekinthető távolinak.

A cikk az EDF hírlevél 18. szám (2021. május 6.), Marie Denninghaus, az EDF érdekképviselési munkatársának írása nyomán készült.

Beszámoló az online matematikai kurzusról

Eredetileg február 25-én került volna sor az MGVYOSZ első online matematikai kurzusára, ám a technika ördöge ezúttal – legalábbis átmenetileg – győzedelmeskedett, március 11-én viszont már gond nélkül megtarthattuk az eseményt. A kurzuson bemutatásra került a LaTeX matematikai nyelv és az R statisztikai program.

Az online megvalósításnak köszönhetően a diákok mellett a fiatalok szülei, tanárai és más szakemberek is részt vehettek az eseményen. Így az önálló tanulás lehetőségeit Magyarország több megyéjében terjeszthettük el.

A kurzust Rozemberczki Zoltán látássérült közgazdász, az ELTE Speciális Hallgatói Ügyeket Támogató Irodájának munkatársa tartotta. Az interaktív előadás fókuszában két program állt, melyekhez a diákok ingyenesen hozzáférhetnek opensource alapon és amelyeket akadálymentesen tudnak kezelni. Ez a két program a LaTeX és az R statisztikai program.

LaTeX

A LaTeX már legalább 30 éve létező program. Nem látássérült személyeknek kifejlesztett, de sorfolytonossága miatt tökéletes a vak és gyengénlátó felhasználók számára is, mivel a matematikai szimbólumokat karakteresen írja le, s a beszélőszoftver, valamint a Braille-kijelző akadálymentesen visszajelzi azt. A LaTeX leíró nyelv segítségével matematikai tartalmakat is szerkeszthetünk, majd azokat megfelelő vizuális formában jeleníthetjük meg látó személyek számára.

Mindemellett a LaTeX egy országokon átívelő kódnyelvként használható. Ez a tulajdonsága segíti abban a látássérült személyeket, hogy a matematikai jelöléseket ugyanabban a formában tudja értelmezni egy békéscsabai és egy komáromi látássérült diák. De ha a tanuló például Erasmus programmal kiutazik Franciaországba, ott is akadálytalanul használhatja a kódnyelvet. A LaTeX tehát a beszélt nyelvektől független. Ugyanúgy tudja használni egy magyar és egy külföldi diák vagy tanár is.

A vizuális átalakítás opció abban segít, hogy a sorfolytonos kódnyelvet a látó személyek úgy lássák, ahogy az például a matematikai tankönyvekben is szerepel.

Tehát a LaTeX esetében két megjelenítésről beszélhetünk: a sorfolytonos forrásállományról, valamint a .pdf – vagy egyéb – állománytípusra átalakított vizuális megjelenítésről. A látó személyek számára mindkét forma ránézésre értelmezhető, de a sorfolytonos forma a nyelv minimális tanulmányozását igényli. A vizuális megjelenítéshez nem szükséges extra tudás a látó felhasználó részéről.

A LaTeX használatával tehát a látássérült diák és az ép látású tanára a matematika nyelvén korlátok nélkül tud kommunikálni.

Fontos, hogy a LaTeX-et tanulni kell. Már általános iskolában érdemes az alap jelöléseket elsajátítani. A LaTeX a matematikai feladatokat nem számolja ki a diák helyett, a műveleteket mi végezzük el. A LaTeX a matematikai tartalom vakok számára is elérhető formátumban való leírásában segít.

A LaTeX-ben leírandó információkat akár txt típusú állományban is megírhatjuk. A Microsoft Word eltérő tudású a LaTeX-től, viszont a JAWS for Windows képernyőolvasó az Office 365 Microsoft Wordben lévő MathML-t és LaTeXet is tudja olvasni.

Jó gyakorlat lehet a LaTeX közoktatásban való használatára az Informatika a Látássérültekért Alapítvány által készített feladatgyűjtemények használata. Ugyanis abban LaTeX formátumban írt feladatok vannak, amelyet a látó

tanárnak csak kiválasztania kell, nem szükséges, hogy a nyelvet elsajátítsa. A tanár kiválasztja a feladatot a feladatgyűjteményből, a diák megkapja a LaTeX kódját és tudja használni szövegszerkesztővel, de megnyitható böngészőben is, mind két megoldás használható képernyőolvasó segítségével. A projekt jelenleg folyamatban van.

Ha szeretnénk elsajátítani a LaTeX leíró nyelvet, az Infoalap tananyagai között megtaláljuk: <https://infoalap.hu/letoltesek/tananyagok/>

Gyakorláshoz ajánlott a Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapok weboldala, ahol szintenként lépkedhetünk a LaTeX ismereteiben:

<https://www.komal.hu/home.h.shtml>

Az oldal annak is bizonyítéka, hogy a LaTeX már a középiskolákban jól használható kódnyelv.

A DEX segítségével mp3-ban is el lehet menteni a LaTeX dokumentumot. A DEX egy dramatizált elektronikus könyvszerkesztő és hangoskönyv-konvertáló program. Segítségével egyszerűen és gyorsan előállíthatóak elektronikus formátumú könyvekből hangoskönyvek akár mp3, akár Daisy-formátumban is, melyeket különböző eszközökön, mobiltelefonon, mp3- vagy Daisy-lejátszón lehet meghallgatni.

A LaTeX átalakítható MathML leíró nyelvbe, melyből Braille-nyomtatásra szánt változatot is tud készíteni a DEX új változata. A tartalom így Braille-kijelzővel is olvasható.

További információ: <https://infoalap.hu/megoldasok/hallhassam/dex/>

Összegezve, a LaTeXben megvan a lehetőség, hogy vakoknak is használható matematikai tartalmú kiadványok készüljenek benne. Emellett közös kommunikációs felületet jelent a látássérült és látó személyek között.

R program

Statisztikai program, mely a látássérült diákok, hallgatók számára is akadálymentesen használható. A program használatát egyetemistáknak is oktatják, emellett kutatások, szakdolgozatok készítéséhez használják. Gyakran az SPSS statisztikai szoftver használata helyett választják ezt a lehetőséget a felhasználók az interpreteres, parancsmódú szoftver alkalmas tudományos kalkulátor kiváltására vak diákok számára is. A parancssorba beírt műveleteket, feladatokat a kapott eredménnyel együtt a felhasználó el tudja menteni txt típusú állományba, amit utána szövegszerkesztővel képes feldolgozni, például dolgozatba beszerkeszteni.

Az R parancskészlete bővíthető ingyenesen elérhető csomagokkal. Ez azt jelenti, hogy a számunkra fontos témában bővíthetjük a szoftver tudását.

Az R nem akadálymentes funkciója a grafikonok ábrázolása. Ezt nem kérhetik számon a tanárok a vak diáktól. A parancsot be tudják írni, viszont ellenőrizni a megjelenő grafikon helyességét vizuálisan nem tudják. Így nem tudnak megbizonyosodni arról, hogy a parancsot megfelelően írták be.

Az R program az internetről ingyenesen letölthető szoftver. A tananyag A jövő kilátásai Szakirodalom oldalán elérhető:

<https://jovokilatasai.mvgyosz.hu/szakirodalom/>

Az R program vakon történő használatáról szóló cikk elérhető angol nyelven a <https://r-resources.massey.ac.nz/lurn/LURNch2.html> linken.

Az online matematikai kurzust a Reál(is) jövő – Látássérült középiskolások reál tantárgyi tanulását támogató ismeretek átadása (IFJ-GY-20-A-0291) című projektje keretében, az Emberi Erőforrások Minisztériuma „Fenntartható jövő” pályázat támogatásával valósítottuk meg.

Puskás Anett ifjúsági referens

„Én abban a levegőtlen stúdióban váltam valódi műértővé”

Tóth Barnabás hangját a látássérült olvasók elsősorban a hangoskönyvekből ismerik, de a figyelmes hallgató felfedezheti szinkronszerepekben, filmvásznon vagy a Momentán Társulat deszkáin is.

Az 1977-ben született fiúból színész, forgatókönyvíró, sikeres rendező lett. Legutóbbi mozija, az „Akik maradtak” a 2020-as Oscar-díj versenyén a legjobb nemzetközi játékfilm kategóriában a szűkített listáig jutott. Jelenleg tanít, rendez, színházban játszik, sűrű programja mellett mégis szakított időt arra, hogy Kolosy téri irodájában fogadjon. Most hát itt ülök egy hatalmas, laká-

lyos fotel mélyén és élőben élvezem Tóth Barnabás lelkes, energikus beszédstílusát, velőmbé ivódott hangját, miközben lassan megbizonyosodom róla: ennek az embernek minden porcikájából árad a kultúra.

Iván Péter: 1998 és 2009 között minden áldott csütörtökön bekarikáztál Újpestről a MVGYOSZ Hermina úti stúdiójába, hogy reggel nyolctól délig felolvass nekünk. Közben futottak a projektjeid, a szinkron, a színpad, főiskolára jártál...

Tóth Barnabás: Ehhez a tíz évhez elsősorban az irodalom szertartásos, vallásos szeretete kellett. Én nem is tudtam magamról, hogy ennyire szeretem a könyveket, ez ekkor derült ki, azt hiszem. És emellett persze ott volt hangulat, társaság: tudtunk a válásokról, születésekről, halálokról. Ott volt egy munkahelyem, volt egy életem.

I. P.: Hogyan csöppentél te ebbe bele?

T. B.: Apukám járt a szövetségbe, de más ügyben, ő akkoriban ugyanis kulcstartókkal kereskedett, és „lekíváncsiskodott” az alagsorba is. Kikérdezte Nagy Pétert, az akkori stúdióvezetőt, és megörült, jaj, de jó, hiszen az én fiam amatőr színész, biztosan szívesen csinálná a felolvasást is. Érdekeltem őket, így hamar be is mentem egy próbaolvasásra.

I. P.: Emlékszem, volt a stúdió mellett egy polc, oda rakták a könyveket, amiket behoztunk felolvasásra. Ezek közül válogattál?

T. B.: Igen, az első pár címet úgy kaptam, nem én választottam őket, volt valami Gulág-memoár, egy ebolás, talán a Pillangó folytatása is: a felolvasást élveztem, de ezekhez nem tudtam kapcsolódni. Rövidesen szóltam, gyerekek figyeljtek, én annyira szeretem Stephen Kinget, Kunderát, Gion Nándort, szívesen hoznék be saját szerzőket. Rögtön igent mondtak, én pedig onnantól kezdve szárnyakat kaptam.

Az első pár könyv után le is mondtam az óradíjról. Tudom, hogy sok felolvasónak ez állandó pénz volt, de én a szinkronnal kiskorom óta elég jól kerestem, kényelmesebb is volt egyfajta jótéteményként felfogni ezt a munkát, mint folyton számolgatni, számlázni.

Engem tökéletesen kompenzált az a folyamat, amelynek során hétről hétre igazi műértővé, műélvezővé váltam. Ott a levegőtlen, rosszul megvilágított stúdióban, ahová magam vittem az izzót, hogy lássak is valamit, ott kerültem igazán intim kapcsolatba az irodalommal, ott éltem át és tettem magamévá nagyon mélyen a szövegeket, ott létesítettem először valódi kapcsolatot ezzel az univerzummal.

I. P.: Csoda, hogy nem író lettél.

T. B.: A film alapja is a könyv, a forgatókönyv, akár adaptáció, akár nem, azt is meg kell írni, és azt gondolom, a felolvasással töltött évek az írástudományomnak is jót tettek. Ma ott tartok, hogy fogyasztóként jobban szeretem a könyveket, mint a filmet.

I. P.: Pár cím után még nyomozunk, de jelenleg hatvanhat hangoskönyvet tartjuk számon a könyvtárban.

T. B.: 750 óra körüli a játékidőm, ami persze Bodor Tiborhoz képest semmiség, de azért engem is lehetne egy hónapon át éjjel-nappal hallgatni. Mindig megnéztem a stúdió havi táblázatát, jobbra persze a Bodor-Korompai-Bereznay-hármas vezette a sort. A felolvasott órák számát tekintve szerintem benne voltam az első tízben, talán az első ötben is.

I. P.: Hallgattad a többieket?

T. B.: Nagy mennyiségben hordtam haza én is hetente a kazettákat, persze. Nekem Bodor Tibor a kedvencem, imádom, ahogy felolvas, de szerettem Terescsik Eszter, Varanyi Lajos és Robb Eszter dolgait is. Két ismerősömet, Jeges Krisztiánt és Simonyi Balázst pedig én hívtam, pár felolvasással ők is gazdagították az állományt.

I. P.: Voltaképpen előben is hallgathattad a többieket, hiszen a két stúdió közt nem volt hangszigetelés.

T. B.: Ez rettenetesen zavart. Hogy felolvasás közben az összes ajtónyitást, köhögést, orrfújást, mindent hallottam. Egy idő után szóltam a két hangmérnök bácsinak, Kelényi Ferenc és Auervek Imre voltak ők, hogy szeretném, ha a csütörtök reggelt felszabadítanák nekem. Képzeld, megtették.

I.P.: Ismerve, milyen nagyüzemi pörgés ment akkoriban a stúdióban, ez az állandó énidő valóban nagy dolog lehetett.

T. B.: Igen. Éreztem én, hogy engem ott emberileg és szakmailag is nagyon szeretnek, ezért mertem kérni. Az olvasók részéről is sok volt a pozitív visszajelzés, nemegyszer kerültek úgy vissza kazettás dobozaim a könyvtárba, hogy volt bennük egy levél, egy csoki. A mai napig felismerik a hangomat látássérültek, ha segíték nekik és szóba elegyedünk.

I. P.: Felolvasói pályád kezdetén már tíz éve színészkedtél. Mégsem csináltál sosem egyszemélyes színházat a stúdióban.

T. B.: Itt nem előadni kell. Árnyalni lehet, a karaktereket elválasztani energiában, érzékenyen, de a nőt nem kell nőnek csinálni, a gyereket gyerekeknek. Egy kis átérzéssel értelmezni, ez a feladat.

I. P.: Alázat?

T. B.: Igen, bár pár pofonba beleszaladtam. Egyszer bevittem nagy melénnel Esterházy Harmoniacaelestisét, nem olvastam előtte. No, abban van egy közel ötvenoldalas passzus, a narrátor a padlásukon talál egy ládát, abban irományokat, és egy az egyben bemásolja őket a regénybe. Nagyon ideges voltam, és talán én vagyok azon kevesek egyike, akik ezt a vontatott félszáz oldalt első szótól az utolsóig olvasták, sőt felolvasták.

I. P.: Jó kis jellempróba.

T. B.: Ó, rengeteg játékot űztem magammal, vagy talán magam ellen a stúdióban. Megtippeltem, melyik mondatnál lesz vége a szalagnak, sőt azt is ránézésre egy könyvről, mennyi lesz a teljes játékideje. Aztán hogy meddig tudok baki nélkül felolvasni, itt valami ötven perc volt a rekordom. Nagyon kedves, nagyon fontos időszak volt ez az életemben. Néhány hetes utazásokat leszámítva mindig visszatértem, és szerintem, ha a stúdió marad, én is maradok.

I. P.: Tudod, hogy már otthonról is készíthetsz nekünk hangoskönyveket.

T. B.: Tudom, és képzeld, azóta is vezetek egy listát, ahova folyamatosan írom, miket kellene felolvasni. Már vagy hetven tételem van.

I. P.: ...

T. B.: Itt ez a „Szkafander és pillangó” Jean-Dominique Baubytól, ezt az egyet legalább fel kéne olvasni, negyvenhárom évesen írta, most vagyok én is annyi...

I. P.: ....

T. B.: Három munkahely között ingázom, a fennmaradó idő a családomé, és nekem szükségem van a nyolc óra alvásra... Jaj, Péter, ha még egy életem lenne! Vagy csak egy fél!

I. P.: Kedves Barnabás, minket mérhetetlen gyönyörűséggel tölt el a 750 órányi felolvasásod. Azzal pedig, hogy eljátszottál a folytatás gondolatával, megdupláztad az örömünket. Rendezd a filmeket, tanítsd a szakmát, járj-kelj a világban, és ha majd nyugdíjas leszel, várunk vissza felolvasónak. Köszönöm a beszélgetést, nagyon-nagyon boldog vagyok, hogy megismerhettelek!

Iván Péter

Kapitány a fedélzeten 12. rész

Július 3. – Csütörtök

20:30 - 23:45 LT - 0:30 - 03:45 CET -- két részletben írva

Ma szokatlan sportaktivitással kezdtük a napot: felfújtuk a bocit (a hajó gumicsónakja), majd kihajóztunk az öbölben az egyik kis szigetre, ahol három- négy „hétvégi” házikó állt a parton.

A partraszállás után megcsodáltuk a telkeket: tűzrakóhelyek mellett bálnacsigolya ülőkék, bálnacsontok, focipálya, halászhálóból gyártott függőágy, ketrecek – vélhetően valami étkezésre szánt jószágnak, stb. Nagyon tetszett a hely, és jó volt sétálni végre valami érintetlen grönlandi környezetben. A visszahajózás utáni reggeli, a tegnapi sült hal maradéka, talán még finomabb lett az éjjel!

Még az este megbeszéltük, hogy kihagyjuk az északi túrát és inkább fjordvitorlázunk. Ez azt jelenti, hogy a Sisimiut mellett induló Ikertoq fjordot járjuk végig. Az első napi etap a Sarfanguit nevű településig mintegy 19 tmf, egy laza túra. Mivel szél nem igen fúj, ezért motoroztunk. Ilyen meleg és szép idő szerintem egy nap van egy évben! Az út egy szakaszán levettem a több mint egy hete csak fürdés idejére nélkülözhető síelős alsó és felső aláöltözetet, a túranadrágot, polárpulcsit, és rövidnadrágban, pólóban, baseball sapkában és napszemüvegben vezettem a hajót egy darabig! Estére kicsit le is égtem az arcom és a nyakam! Grönlandon!

Készítettünk egy checklistát, hogy milyen feladatokat kell még elvégezni. Van pár dolog, de még négy napig itt vagyok a main kívül, így nem lehet gond a befejezés.

Délután nézegettük a térképet és számolgattuk az árapály adatokat: valószínűleg az apály legalacsonyabb vízállásnál érünk a településhez, ami nem jó, mert a horgonyzóhelyhez át kell menni egy másik ágába a fjordnak, az apálykor 1,5m mélységű. Mivel késleltetni szeretnénk volna a megérkezést, nekiálltunk horgászni kb. 3 mérföldre a településtől. 20 perc kellett az előpakolástól az elpakolásig, hogy 3 db 1,5 - 2 kg-os tőkehal szemezzen velünk a vödörből, illetve csak úgy sportból fogtunk még párat, de azokat elengedtük. Hihetetlen, hogy minden dobás nyer!

A kisvárosnál a halfeldolgozó mólójához álltunk. Eszméletlen mennyiségű szúnyog lepett meg bennünket azonnal! Amíg a halakkal foglalatostkodtam, alig győztem csapkodni és dörgölődni a falakhoz, annyira csíptek. A három halat belezés nélkül, csak a filé lefejtésével készítettem elő, két embernek így is luxus mennyiségű hófehér halsteak lett az eredmény. Zolinak halpörköltet ígértem, de paprika hiányában módosítottam a tervet. A mai menü: citromos fokhagymás grönlandi tőkehal, olasz tésztaágyon.

Végy három nagyon friss tőkehalat, melyet szúnyogcsapkodás mellett filézz ki. Hámozz meg két közepes fej hagymát, olajon dinszteld üvegesre, majd tedd rá az enyhén besózott és felkockázott halhúst. Egy fél citrom levét és a másik fél citromot felaprítva add hozzá, borssal ízesítsed, majd ha levet engedett, tegyél rá néhány gerezd zúzott fokhagymát. Közben egy másik edényben főzd meg a tésztát. A kész tésztát halmozd tányérra, majd a már majdnem kész feltétet szórd meg egy kevés petrezselyemmel és frissen őrölt színes borssal, és öntsd vele nyakon a tésztát. Citromgerezddel tálalandó!

Szóval ez is finom lett, és reggel még jut kenyérre is a feltétből.

Miután ettünk, elindultunk „várost” nézni. Érdekes egy település. Színes házak, köztük lépcsők a hegyoldalon. Néhány csaholó sarkvidéki kutya, motoros szánok és hatalmas quadok a házak mellett, szétdobált bringák, játékok a házak körül, igazi modern inuit élettér. Amikor felértünk a város legmagasabban álló házai közé, láttuk, hogy egy halászhajó közelít a mólóhoz, aminél álltunk. Irány le a kikötőbe!

Mire odaértünk, már elkötötték a hajó egyik kötelét, így épp időben érkezünk, hogy megóvjuk az otthonunkat. Gyorsan stabilizáltuk a helyzetet, de jöttek újabb ladikok jégért, így jobbnak láttuk, ha lelépünk. Azt azért megbeszéltük, hogy Grönlandra jéggyártó gépeket kell hozni, mert kell a jég az Iglu javításához.

A dagály már megemelte az átjáróban a vízszintet, így megkíséreltük az átkelést. Feltakaró jelekkel kijelölt átjárón kellett áthajózni, majd egy rozoga halászbárka mellé kötöttünk.

Ez a mai nap sem volt unalmas, sőt!

Holnap a terv szerint megyünk tovább keleti irányba, a szárazföld belseje felé.

Nagyon érdekes ez a hely. Magas szurdok szegélyezi a hajózó utat, ami 100-500 méter mély, szinte a teljes szélességében. A széleken gyorsan csökken a vízszint, alig tíz méter alatt csökken le száz méterről 10 méterre a mélység, így nagyon kell vigyázni. Egy zuhatagot akartunk megnézni és óvatosan közelítettünk, szerencsénkre! – nem is történt ma semmi havaria velünk. Kezdünk egyébként összeszokni, egyre jobban mennek az összhangot igénylő manőverek.

A térkép szerint a fjord végében gleccser van, bár ezzel kapcsolatban kétségeink vannak, de azért megyünk, hogy megnézzük!

Július 4. – Péntek

13:20 LT - 17:20 CET

Vége van a nyárnak, hűvös szelek járnak...

Reggeli közben egyszer csak egy hirtelen szélfuvallattal beköszöntött az ősz. A csillogó napsütés elvonult és átadta helyét a szürke égnek, a 20 csomós szélnek, és a hidegnek. Ami jó, hogy a nyárral együtt elmentek a szúnyogok is.

A mai háromfogásos villásreggeli:

1, a tegnapi hal maradéka + 5 tojás = Omlett a'laFarsanguit

2, Angol marmalade narancslekvár kenyérral

3, Vitamin tableta, gyümölcstea

Eloldoztuk a hajónkat a szakadt halászhajóról és elindultunk vissza a nyílt víz felé. Zoli megszerelte az autopilotot, így most nem kell kézzel kormányozni, de azért felügyelni kell, és mivel hideg van, váltjuk egymást. Ma a terv szerint abban az öbölben alszunk, ahol először is aludtunk Sisimiuton kívül. Este PACTOR oktatás és némi szerelés a terv.

0:45 LT - 4:45 CET.

A kiválasztott horgonyzóhely eléréséhez át kellett haladnunk egy zátonyokkal tűzdelt területen. Mivel a grönlandi térképek elég pontatlanok, nagy figyelemmel kellett mindezt végrehajtani. Ráadásnak még elég dögös holt-hullámozás is nehezítette a műveletet. A horgonyzóhelyen legutóbb csak apróbb kilós halacskákat fogtunk, ezért megálltunk a nyílt vízen 100 méteres mélységnél, hogy ne kelljen vacakolni az aprók visszadobálásával. A mai horgászat elő- és elpakolással együtt 15 perc volt, közben 3 dobásból 3 db 2 kg körüli hal került bele a vödörbe. A horgonyzás sikerült, de a kiválasztott helyen is méteres holthullámozás forgatta a hajót, így átjöttünk egy másik, védettebb öbölbe.

A halakat ma is filéző technikával bontottam, nem vacakoltunk a belezéssel. A hat gyönyörű szeletet kétféle fűszerezéssel grilleztük, mellé kukoricás rizs volt a köret. Az estét Zoli PACTOR és RH rádiós oktatásával, valamint havaria videókkal töltöttük. Most csendesen szakad az eső, így a további tervezetést reggelre halasztottuk.

ThinkPink: A két cica birodalma

Milly és Milo volt a két legboldogabb cica a világon – egyenesen imádtak Lili kismacskái lenni! A kislány szobája volt birodalmuk központja, amely valószínűleg paradicsom volt a két cica számára. Lili ágya mellett egy kényelmes, puha kosárban aludtak reggeltől délutánig, és amikor Lili hazaért az óvodából, kezdetét vehette a felhőtlen játék egészen vacsoráig. Volt ott minden: szaladgálás szobáról szobára, Anyától maradékok elcsenése, könyörgés nagy szemekkel Lilinél egy kis nasiért, macskaforgatós „úrhajós kiképzés”

Apával (ez utóbbit valószínűleg Apa jobban élvezte, mint a macskák), majd finom vacsora, végül dorombolós mesenézés Lili ölében. A két cica pompás életet élt itt. Leginkább mégis az éjszakai vadászatokat kedvelték, amikor a családtagok már mind aludtak, és ők végre elindulhattak rendes esti portyázásukra.

Az első időkben csak néhány ruhadarabot csentek el a szárítóról, később Lili hajcsatjait és üveggolyó gyűjteményét hordták szét, végül amikor Apa kulcsaival szaladgálva egész éjjel a garázst és az autókat nyitogatták, a szülőknek elégük lett a megátalkodott két cicából, és büntetésből a pincébe zárták őket. Ekkor jött csak az igazi macskazene: Milly és Milo kitartóan vernyákkoltak éjszakákon keresztül, reggel pedig boldogan üdvözölték Lilit, és mint akik jól végezték dolgukat, úgy vonultak el egész napig tartó alvásukra, hogy aztán este ismét újrakezdzék a „koncertet”.

Egy idő után a kis család tagjai kezdtek türelmetlenek lenni az éjszakai zajongás miatt. Samu, Lili bátyja közölte, hogy ő inkább a pókhálós padlásra költözik, ha még egy napig ezt kell hallgatnia, ám senkinek sem akadt jobb ötlete.

Egyik este a vacsoraasztalnál már előre tartottak tőle, hogy ugyan milyen kalandokra számíthatnak a két csalafinta macskától, amikor Apa felvetette, hogy tulajdonképpen ők a buták, amiért nem tartják tiszteletben a macskák életmódját.

- Ezt hogy érted, Apa? - kérdezte Lili.

- Ez az! Talán még meg is kellene dicsérnünk őket?! - erősített rá Samu is.

- Nem, nem, félreértetek. Csupán úgy értem, hogy a macskák éjszakai állatok. Sőt, mi több, ragadozók. Így számukra az a természetes életforma, hogy éjszaka vadásznak. Az ösztöneikben van. Egyszerűen csak azt teszik, amit az ösztönük diktál.

- Bizony. De bárcsak le tudnánk valahogy kötni az energiájukat esténként, hogy éjszakára elfáradjanak. - sóhajtott fel Anya fáradtan.

- Hát, akkor gondoskodjunk róla, hogy legyen mit vadászniuk, ha már egyszer vadászni akarnak! - vetette fel Lili.

- És ugyan mire? Így is mindent elvisznek, ha kell, ha nem! - mordult fel Samu, akinek kedvenc zokniját rágták szét egy éjszaka a macskák zsákmány gyanánt.

- De ha széthagyunk nekik néhány olyan dolgot, amit szabad elvinniük, akkor vadászhatnak is, meg nem is lesz belőle bajuk. És hátha el is fáradnak! - vitte tovább a gondolatot Lili.

- Ez szuper ötlet, kicsim! Tervezzünk nekik egy saját vadászpályát! - csatlakozott Apa is lelkesen Lilihez.

- És építsünk be csapdákat is! - mormogta Samu, most már egy fokkal lelkesebben.

Másnap, szombat lévén, egész nap az akadálypálya megtervezésén törték a fejüket. Kis vita után végül úgy döntöttek, hogy a zsákmánykörút ugyanúgy

a pincében marad, de esténként és hétvégén feljöhetnek a cicák, hogy ne legyenek mindig embertársaság nélkül.

Samu feladata volt, hogy megtervezze a vadászat útvonalát és egyes pontjait, Lili pedig összegyűjtött annyi szabadon rágható-cincálható játékot, páratlan zoknit és kisautót, amennyit csak tudott.

A két cica egész nap Anya mellett sündörgött, és csak akkor tették át a rosszalkodás helyszínét a konyhából a nappaliba, amikor Anya félig bosszúsan, félig nevetve kilátásba helyezte, hogy további rosszaságok esetén a szomszéd kutyákra bízta őket.

Estére elkészült a vadászpálya.

Ahogy Lili, Samu és Apa végignéztek rajta, büszkén és elégedetten állapították meg, hogy itt aztán ők is szívesen lennének macskák! Volt kötélpálya, kaparófából összeállított vár, nadrágszárakból összevarrt alagutak, amelyekben csörgős labdák, szőregerek és egyéb kincsek vártak arra, hogy a két cica le vadássa őket. Anya pedig plusz meglepetést is hozott: az állatkereskedésben beszerezett néhány olyan labdát, amelyekbe jutalomfalatot lehetett elrejteni, és kitartó piszkálás után a cicák meg tudták szerezni belőlük az elemózsiát.

Amikor Millyt és Milót beengedték a pincében lévő cicaszobába, először azt sem tudták, hogy melyik játékhoz kapjanak. Végignéztek mindent, bebújtak az alagutakba, fel-le rohangáltak a köteleken és minden labdát megszerretek.

Amikor pedig megéreztek a jutalomfalatok ínycsiklandó illatát, addig nem nyughattak, amíg az utolsó, pink színű labdából is ki nem szedték a finomságot.

Ettől kezdve boldogan töltötték idejüket a pincében lévő tágas, játékokkal teli cicaszobában, és egy-egy fent töltött nap után alig várták, hogy visszamehessenek saját birodalmukba.

A leginkább pedig akkor lelkesedtek fel, amikor meglátták, hogy Anya érkezik a pink színű, ízes falatokkal megtömött labdacsokkal. Ahogy eldobta a labdákat, a két macska egymásra nézett, és a maguk nyelvén csak ennyit miákkoltak: - A terv? - Pink! - Azzal elégedetten vetették bele magukat a vadászatba ismét. A család pedig nyugodtan alhatott, a cicák csendes vadászata ezentúl nem zavarta őket többé.

Okosmorzsaparty – Friss hírek az IKT eszközök világából

Alkalmazások áthelyezése és mappák létrehozása iPhone készüléken

Májusi Okosmorzsanánkban bemutatjuk, hogyan rendezheti tetszés szerint az alkalmazásokat az iPhone készüléke főképernyőjén, valamint a mappák-

ba helyezéshez, más oldalakra vagy képernyőre való mozgathoz is adunk tanácsokat. A folyamatban az oldalak sorrendjének meghatározására is lehetőség nyílik.

Az alkalmazások rendszerezése

Egy alkalmazásikonon aktiválja a Szerkesztési módot, ehhez legyintsen egy ujjal lefelé. Minden más esetben érintse meg, és végezzen egyujjas dupla koppintás és tartás kézmozdulatot, vagy végezzen egyujjas tripla koppintást a képernyőn látható bármely alkalmazás ikonon, majd válassza és aktiválja a Főképernyő szerkesztése menüparancsot.

A művelet végrehajtása után legyintsen egy ujjal felfelé, és aktiválja a kiválasztott alkalmazásikon húzása menüparancsát.

Ekkor bármelyik alkalmazást a kívánt helyre – akár a képernyő alján található Dock-ra is – húzhatja.

Az iPhone 10, vagy újabb készülékek esetén a mentéshez koppintson a Kész gombra. Az iPhone 8, vagy ettől korábbi készülékeken nyomja meg a Főgombot.

Ha bármikor meg szeretné szakítani a szerkesztés folyamatát, akkor iPhone 10, vagy ettől újabb készülékek esetén csúsztassa felfelé egyik ujját a képernyő alsó szélétől, amíg az első rezgés nem észlelhető, és emelje fel az ujját vagy aktiválja a Kész gombot.

Az iPhone 8, vagy ettől korábbi készülékeken nyomja meg a Főgombot.

Minden más esetben – a szerkesztési módban – a rotor parancsai között megtalálható Alkalmazások szerkesztésének leállítása lehetőséget is választhatja.

Megjegyzés: A Főképernyő szerkesztési módjában elvégzett módosítások nem vonhatók vissza, azok helyreállítása további műveleteket igényel.

A Főképernyő teljes gyári visszaállításához válassza a Beállítások > Általános > Alaphelyzetbe állítás > Főképernyő alaphelyzetbe állítása menüpon-
tot.

Alkalmazások elhelyezése egy mappába

Ha sok alkalmazással rendelkezik, mappákba rendezheti a hasonló rendeltetésű alkalmazásokat.

Úgy hozhat létre mappát, ha két alkalmazásikont egymásra mozgat, majd velük egy új mappát létesít.

Ehhez a következő műveleteket kell elvégeznie.

Aktiválja a Szerkesztési módot egy alkalmazásikonon, vagy érintse meg, és végezzen egyujjas dupla koppintás és tartás kézmozdulatot, esetleg használhatja az egyujjas tripla koppintást a képernyőn látható bármely alkalmazásikonon, majd válassza és aktiválja a Főképernyő szerkesztése menüparancsot.

A fentebb említett ikonok mozgatása lehetőséggel hajtson végre egy ikonon húzási műveletet, majd egy másik alkalmazás ikonra navigálva a rotor műveletei közül válassza az Új mappa létrehozása a Következőkkel menüparancsát.

A rendszer a kiválasztott alkalmazásikonokból kialakít egy mappanevet és -szerkezetet, majd egyúttal belefoglalja a mozgatott alkalmazásokat.

Ha más nevet szeretne beállítani egy létrehozott mappának, akkor legyintsen lefelé a mappán és aktiválja a Szerkesztési mód parancsát.

Nyissa meg a mappát, majd koppintson a mappa nevére és adja meg annak új nevét, végezetül a billentyűzet jobb alsó részén koppintson a Kész gombra, majd lépjen ki a szerkesztési módból.

Most, hogy már rendelkezik egy mappával, belemozgathatja a további alkalmazásokat.

Egy mappán belül több oldalt is létrehozhat a belemozgatott alkalmazásokkal.

Alkalmazás áthelyezése egy másik oldalra

Kezdetben két oldalnyi alkalmazás található a készülékén. Ha létre szeretne hozni egy új oldalt, akkor tegye a következőket:

Aktiválja a Főképernyő szerkesztését a fentebb említett módok egyikén, majd egy bármely alkalmazást húzásra kijelölve legyintsen három ujjal balra, ezt követően navigáljon az újonnan létrehozott Üres oldalra.

Legyintsen egy ujjal lefelé, és aktiválja az Alkalmazás áthelyezése üres oldalra menüparancsát.

Az iPhone 10, vagy újabb készülékek esetén a mentéshez koppintson a Kész gombra. Az iPhone 8 és korábbi készülékeken nyomja meg a Főgombot.

A fent említett műveletsorral hozhat létre Üres oldalt, amely lehetőséget kínál arra, hogy áthelyezzen rá alkalmazásokat.

Ha törölni szeretne egy oldalt, helyezze át az összes alkalmazást egy másik főképernyőre.

Azon a képernyőn, amelyiken már nem található alkalmazás, az oldal automatikusan törlődni fog.

Ha egynél több oldal található a készüléken, a Dock fölötti oldalválasztó jelzi azt, hogy melyik oldalon tartózkodik. Ebben az esetben áthelyezhet egy alkalmazást egy másik oldalra, és létrehozhat új oldalakat.

Ha az oldalválasztón balra vagy jobbra további oldalak találhatóak, akkor a kívánt alkalmazást húzással áthelyezheti a következő oldalra.

Jobbra legyintve három ujjal megtekintheti az előző oldalon található alkalmazásokat, ugyanezt a mozdulatot végezve ellentétes irányban, visszatérhet az előzőleg megtekintett oldalra.

Játszani jó! Nem csak gyereknapon...

Klasszikus logikai, ügyességi vagy kártyajáték? Egyéni vagy társas? Bármelyiket is választjuk, az MVGYOSZ segédeszközboltjában kapható játékok hozzáférhetően segítik a látássérült gyermekek és felnőttek aktív szabadidőeltöltését.

Nyaralás, ünnepi családi összejövetel, borongós vasárnap, iskolai szünet, hosszabb gyógyulást igénylő betegség vagy éppen a pandémiás időszak is alkalmat teremthet arra, hogy előbújjon belőlünk a Homo Ludens, és belemerüljünk egy-egy játékba. Minél kisebbek vagyunk, annál több időt töltünk a játékok társaságában, de szerencsére sokak életét felnőtt korban is színesítik az önfeledt játékpillanatok.

A kártyajátékok szerelmesei több kártyajátékhoz is megtalálják a kelléket a segédeszközboltban: érdeklődésüktől függően Braille-írással ellátott magyar kártyát, rómit vagy éppen Uno kártyát vásárolhatnak. A kontrasztos, nagy jelzésekkel és Braille-felirattal is ellátott kártyáknak köszönhetően látó és látássérült barátok vagy családtagok is együtt játszhatnak. A magyar kártya tagi kedvezményes ára 5999 Ft, a rómi kártyáé 4000 Ft, míg az Uno-t 5599 forintért vásárolhatják meg.

A Rubik-kocka háromdimenziós mechanikus logikai játék, amit 1974-ben talált fel ifjabb Rubik Ernő. A vak és gyengénlátó embereknek készült kocka a hagyományos Rubik-kocka továbbfejlesztett változata, amely taktilis jelzésekkel ellátott, így a hat különböző színű felület a kitapintható formák révén is megkülönböztethető. A tapintható jelzésekkel ellátott Rubik-kocka tagi kedvezményes ára: 2346 Ft.

A játékkínálatot az MVGYOSZ saját gyártású termékei is színesítik, így például a klasszikus dominó társasjáték speciális, továbbfejlesztett verziójában

a fa dominók kis szegecsekkel lettek ellátva. A játéktábla vezetősínjének köszönhetően a már lerakott dominólapocskák nem csúsznak szét. Tagi kedvezményes ára: 2990 Ft.

A saját gyártású termékek között szerepel egy másik fantasztikus logikai játék is a fejtörők szerelmeseinek. A Katamino-ban az a cél, hogy a Tetris-hez hasonló építőelemekkel töltsük ki a játéktáblát. A játék fejleszti a taktikai, logikai és stratégiai gondolkodást, segít a gyerekeknek megérteni a geometria alapelveit, de a felnőtteknek is kihívásokat kínál. Tagi kedvezményes ára: 7000 Ft.

Ezt a termékcsoporthoz gazdagítja az egész világon népszerű és kedvelt logikai játék, a Sudoku is. A Sudoku játék célja, hogy a 9×9 mezőre osztott Sudoku-kockába úgy írjuk be a számokat egytől kilencig, hogy minden sorban és minden oszlopban egy szám csak egyszer szerepeljen, viszont egyszer szerepelnie is kell. Erre utal a „Sudoku” név is, amely egy hosszabb japán kifejezés rövidítése, az eredeti név jelentése: a számjegyek csak egyszer szerepelhetnek. A saját fejlesztésű Sudoku tagi kedvezményes ára: 8890 Ft.

A fentiekén túl a segédeszközboltban a vak-pingpong nemzetközi versenyszabályzatának megfelelő anyaghasználatú és méretezésű minőségi ütőt és az ahhoz tartozó csörgőlabdát is megtalálják, melyet, ha az időjárás engedi, ki is lehet próbálni az április 1-től már újra nyitva tartó Vakok Kertjében.

A pontírás rejtjelmeivel játékosan ismerkedhetünk meg a Pontról pontra társasjátékban, de a pontírás szórakoztató gyakorlásához választhatjuk a szókincs- és kreativitásfejlesztő Braille-írású Scrabble-t is.

Az érdeklődő vásárlók számos további, a kikapcsolódást és feltöltődést segítő játékot találnak a segédeszközboltban. A játékkínálatról bővebben a <https://bolt.mvgyosz.hu/termekategoria/jatekok-es-sporteszkozok/> oldalon tájékozódhatnak.

Jó játékot kívánunk!

*Hegedűs Katalin kommunikációs munkatárs
és dr. Nagyné Berke Mónika szolgáltatásvezető*

A makrancos kisfiú

Volt egyszer egy nagyon akaratos, makrancos, mogorva és dacos Kisfiú. Amikor például bevásárolni ment az édesanyjával vagy az édesapjával, mindig jelenetet rendezett, ha nem vették meg neki az üzletben azt, amit ő kiszemelt magának. Ilyenkor visított, toporzékolt, míg csak köréjük nem gyűltek a bevásárlók, úgyhogy szülei végülis kénytelenek voltak megvenni az árut. A Kisfiút az sem érdekelte, hogy a kiszemelt játékból vagy más tárgyból otthon már volt egy ugyanolyan. Amit a fejébe vett, abból nem engedett. Ezért aztán

a szülei nagyon szomorúak voltak, de mivel egyszem Kisfiukat nagyon szerették, soha nem mondtak neki nemet, mindig teljesítették valamennyi kívánságát.

Pedig a Kisfiú talán nem is érdemelte meg ezt a nagy szeretetet, mert játékaival nagyon mostohán, sőt, néha szinte gonoszul bánt. Amelyik maciját, kisautóját vagy más játékát meguntta, azt egyszerűen kihajította a szemétkosárba és persze nyomban újat követelt helyette. Azt talán már mondanom sem kell, hogy rögvest teljesítették kívánságát.

A szegény, szerencsétlen játékok végső elkeseredésükben panaszlevelet írtak Meseországba, egyenesen az Igazságtévő Tündér címére. Amikor már tizenkét zsáknyi panasz gyűlt össze, Igazságtévő Tündér megelégedte a dolgot, leült az Ötletadó Sámlijára és gondolkodni kezdett. Vajon mit lehet csinálni egy ilyen végtelenül makrancos, sőt egyenesen rossz gyerekekkel? Mi a teendő? Három nappalon és három éjjelen át egyfolytában töprengett, míg eszébe nem jutott a megoldás. Ekkor elővette varázspálcáját az almárium-ból, az övébe dugta, füttyentett egyet a Szélhajtotta Papírsárkánynak, zsinórjára pattant és pillanatokon belül a Kisfiú szobájában termett.

A Kisfiú már ágyban feküdt, épp a legújabb meséskönyvét böngészte nagy unottan.

- Hát te mit keresel itt? - kérdezte köszöntés helyett a Tündért, amikor észrevette, hogy az ágyánál áll. - Ki hívott és egyáltalán ki engedte meg, hogy begyere a szobámba? - utálatoskodott.

Igazságtévő Tündért nagyon felbőszítette ez a fogadtatás.

„- Bizony, a levélíró mesefigurák nem túloztak panaszleveleikben, sőt, a helyzet talán sokkal komolyabb, mint gondoltam” – tűnődött magában, majd dühösen így szólt:

- Először is: ha valaki látogatóba jön hozzád, akkor köszönéssel kell fogadnod...

De a Kisfiú nem figyelt a Tündér szavaira.

- Nekem senki sem dirigálhat! Te sem! - kiabálta. - Tűnj el, nem vagyok rád kíváncsi!

Igazságtévő Tündér gondterhelten ráncolta össze homlokát és komolyan, nagyon szigorú hangon így szólt: - Nézd, Kisfiú! Három napot kapsz tőlem, hogy elgondolkozz azon, amit mostanában művelsz, és ha nem változtatsz undok viselkedéseden, újra visszajövök és büntetésed nem marad el – azzal felpattant a Szélhajtotta Papírsárkányra és hipp-hopp máris Meseországban termett.

Másnap reggel, amikor a Kisfiú felébredt, azon gondolkozott, milyen furcsa álmot látott az éjjel. De nem töprengett sokáig, rohant a konyhába reggelizni.

- Jó reggelt, kisfiam! Megmosakodtál? - kérdezte tőle az anyukája.

- Igen - hazudta a Kisfiú.

- És fogat is mostál már?

- Igen - hazudta a Kisfiú, és nekilátott a reggelinek.

Reggeli után visszament a szobájába és „játszani” kezdett, vagyis lerámolta a polcokról a szegény mesefigurákat, ide-oda hajigálta játékait, majd amikor megunt a dolgot, üres tekintettel kibámult az ablakon. Aztán kitalálta, hogy neki egy új kisautó kell. Addig nyúzta anyukáját, míg el nem indultak a játéküzletbe. Vettek is három kisautót. Hazaérkezve a Kisfiú első dolga volt, hogy a régi autócskáit a szemétkosárba dobta és csak az újakkal foglalkozott, berregett, versenyzett a padlón.

Közben letelt a három nap, de a Kisfiúnak persze esze ágában sem volt megjavulni. Különben is - teljesen megfélemedezett Igazságtévő Tündérről.

A Tündér pedig a Betekintő Látsövével a három nap alatt többször is bekukucskált a Kisfiú szobájába, de semmi változást nem észlelt. Megint leült az Ötletadó Sámlijára és hosszasan gondolkodott. Amikor nagy sokára felállt a Sámlijáról, tekintete nagyon gondterhelt volt. Ismét felpattant a Papírsárkányra és máris ott termett a Kisfiú ágya előtt.

- Jó estét! - köszöntötte, még mielőtt a Kisfiú szólásra nyitotta volna a száját. - Három nappal ezelőtt figyelmeztettelek, ha nem javulsz meg, megbüntetlek. Amint láttam, továbbra is csúnyán bánasz a játékaiddal, nem tudsz rendesen viselkedni, ráadásul hazudozáson is rajtakaptalak. Hallgasd hát a döntésemet! Ezentúl a játékok, a mesefigurák, a rajzfilmek és a színek láthatatlanná válnak számodra, amíg csak meg nem tanulod, mi az illem, hogyan kell bánni a játékokkal és hogyan kell viselkedned a szüleiddel szemben. Most csak ennyit akartam mondani.

Viszontlátásra, amíg meg nem változol! - mondta el egy szuszra és azon nyomban el is tűnt. És vele együtt a szobában található valamennyi játék. De mivel a Kisfiú nagyon álmos volt már, a változást nem is vette észre, mély álomba merült. Másnap reggel, miután a Kisfiú felébredt, megrökönyödve látta, hogy szobája teljesen üres. Eltűntek a játékok, a mesefigurák, a mesés-könyvek lapjairól a mesék, a falakról a színes képek helyett üres keretek lógtak. Többször is körbejáratta tekintetét a szobáján, mindhiába - a színek, a játékok bizony hiányoztak. Eszébe jutott a Tündér...

„- Hát, az Igazságtévő Tündér tényleg nem tréfált! - gondolta. – De odakint biztos minden a helyén van.” Azzal kifutott a konyhába reggelizni. Lódítva, hogy megmosakodott már, nekilátott az evésnek. Ámde rögtön észrevette: valami nincs rendjén. Tányérkájáról hiányzott a három kismalac, bögréjéről az elefánt, az abroszról pedig a piros szívecskék. Megint észébe jutott a Tündér... Körülnézett a konyhában és ámulva vette észre, hogy körülötte minden teljesen megváltozott. A megszokott kép, a színes berendezés helyett, minden csupa szürke, fekete meg fehér lett. „- Ez komoly lehet” - gondolta magában, de nem mutatta meglepetését. Reggelijét be sem fejezve eltolta magától a tányért, és nem követelőzően, mint ahogy szokta, de nagyon morcosan kijelentette: a játéküzletbe akar menni.

Ott érte aztán csak az igazán nagy meglepetés! A hatalmas, máskor oly vidám, játékokkal zsúfolt üzlet üresen tátongott. Pontosabban, csak a Kisfiú nem látta a játékokat. Édesanyja ugyan állandóan kérdezgette: - Tetszik neked ez a kismozdony? Mit szólsz ehhez a helyes mackóhoz? Nini, milyen aranyos gumizsiráf! De a Kisfiú minden kérdésre nemmel válaszolt és szinte megmerevedett, amikor látta, amint a gyerekek leemelnek a polcokról valamit, amit ő nem láthat, és az anyukájuknak mutatják. Vagy ahogy az üres polcokra mutogatnak vidáman. Vagy amint az elárusító a semmit csomagolja.

- Hiszen itt nincs is semmi! - mondta anyukájának, mire ő megkérdezte: - Hát, ha neked semmi sem tetszik, egyik játék sem, akkor mit szeretnél csinálni?

- Menjünk el az állatkertbe - mondta és kívánsága máris teljesült. A Kisfiút azonban az állatkertben is nagy meglepetés érte. Az elefánt nem trombitált és nem nyújtogatta az ormányát vidáman, a viziló egyszer sem mutatta meg hatalmas fogsorát, a kenguru erszényében semmi se volt, a csimpánzok nem bohóckodtak, a kakaduk nem rikoltoztak és a papagájok szürkén kapaszkodtak kalitkájuk rácsaiba. A Kisfiú csalódottan ballagott haza és hiába kérdezgette anyukája, hogy miért ilyen csendes ma, nem válaszolt semmire.

Hazatérve bement a szobájába, kezével megtámasztotta az állát és nézte, nézegette a csupasz polcokat. Azon vette észre magát, hogy, mi tagadás, nagyon hiányoznak a játékok. A nagy barna macit is szerette, nem is tudja megmagyarázni, miért szokta a sarokba vágni. És a kisautókat is - milyen jó volt száguldozni velük a padlón... De a többi játék is nagyon hiányzott neki. Furcsa gondolatok kavarogtak a fejében és nagyon szomorú volt. Este nehezen aludt el és másnap fáradtan, csalódottan ébredt, mert nem látta maga körül a színes, kedves játékokat. Úgy érezte, ha nem játszhat, nem is érdemes fölkelni, ezért fekvé is maradt, reggelizni se ment. Édesanyja aggódva jött be hozzá és rögtön megmérte a Kisfiú lázát. - De hiszen neked nagyon magas lázad van! - mondta ijedten és máris kihívta a doktor bácsit. A doktor bácsi sokféle orvosságot írt fel a receptre, de egyik sem segített még napok múltán sem. A Kisfiú csak feküdt az ágyban, sápadtan, lázasan és egyre csak azt kérdezgette, miért tűntek el a játékok?

Aztán egy napon, este, amikor már mindenki aludt, megérkezett az Igazságtévő Tündér. Amikor megjelent a kis beteg ágyánál, a Kisfiú gyorsan köszöntötte: - Szervusz, Igazságtévő Tündér! Kérlek változtasd meg döntésem, mert már megjavultam! Kérlek, add vissza a játékaimat, mert nagyon hiányoznak nekem és én ígérem, hogy soha többé nem fogom bántani egyiket sem!

A Tündér pedig így válaszolt: - Látom és tudom is, hogy most komolyan beszélsz. És már köszönni is megtanultál. Be kell látnod, Kisfiú, a játékok, a mesefigurák nem azért vannak, hogy a gyerekek zsarnokoskodjanak felet-

tük, kínozzák őket, mert az nekik nagyon fáj. Nekik az a küldetésük, hogy a gyerekeket szórakoztassák, hogy játszanak velük, hogy szeressék őket. Remélem megjegyezted szavaimat és ez soha többé nem fordul elő veled! - azzal hipp-hopp, megint eltűnt.

Másnap reggel, amikor a Kisfiú felébredt, először nem akart hinni a szemének: a polcokon teljes színükben ott pompáztak a játékok, a mesekönyvek lapjai újra megteltek színes ábrákkal és a kispaplanról is vidáman mosolygott rá Vuk meg a többi rókakölyök. A Kisfiú boldogan kelt ki ágyából, összerakta az ágyneműjét, felöltözött, bement a fürdőszobába, megmosakodott, fogat mosott, megfésülködött és indult a konyhába. Anyukája már elkészítette a reggelit, és mint mindig, már az asztalon, a piros szívecskés abroszon várta őt az elefántos bögréje, tele finom kakaóval, a három kismalacos tányérkája, rajta a pirítós meg a vaj.

- Jó reggelt, anyuka! - köszöntötte a Kisfiú. - Jaj, de éhes vagyok - és neki fogott a falatozásnak.

Édesanyja megrökönyödve nézett a fiára. Talán most hallotta őt először rendesen köszönni és kérdés nélkül is tudta, ma reggel valóban megmosakodott, megfésülködött az ő makrancos kisfia. - Szervusz, kisfiam! - mondta. - Mondd csak, nincs semmi bajod?

- Már igazán sokkal jobban érzem magam. És képzeld csak, anyuka, igaza van a Tündérnek, mert a játékokkal tényleg játszani kell és szeretni kell őket, mert különben elmennek. És látod, én már jó vagyok, mert visszajöttek hozzám, mert nekem tényleg hiányoztak, mert én nem is tudtam, hogy szeretem őket... Szóval, én rossz voltam a játékaimhoz és nem viselkedtem illedelmesen sehol sem és akkor a Tündér engem megbüntetett, de azt hiszem igazságosan. Anyukám, ugye nagyon fontos a szeretet? - mondta el mindezt a Kisfiú egy szuszra.

Édesanyja először furcsán nézte kisfiát, csak bólogatott szavaira, igen, persze, de eleinte nem nagyon értette, miről beszél a gyerek. Aztán odalépett hozzá, megsimogatta a Kisfiú fejét és így szólt: - A szeretet a szív legmélyebb rejtekéből jövő legtisztább, legőszintébb és legnemesebb érzés. Szeretet nélkül nincs értelme semminek és szeretettel mindent legyőzhetsz. A rosszaságot, a gonoszságot, a makrancosságot is... Látod, neked sikerült, mert a szeretet ott volt a szíved mélyén és te engedted, hogy úrrá legyen a rosszaságodon. Tudod, kisfiam, a szeretet minden szívben ott van, csak vannak, akik olyan mélyen eltemetik magukban ezt az érzést, hogy soha nem tud belőlük előtörni. De te már tudod, milyen jó szeretni és meglátod ezentúl soha nem fogsz unatkozni...

És a Kisfiú soha többé nem unatkozott, nem bántotta játékait, nem makrancoskodott, nem rosszkodott, mindig illedelmesen viselkedett, mert tudott szeretni. Az Igazságtévő Tündér pedig hosszú időre a sutba vethette Ötletadó Sámliját...

Szeder, a kampányarc

Közel másfél hónapja indult az a kampány, amely során Facebook-követőink Szeder, a fekete, csillogó szőrű labrador vakvezetőkutya-jelölt történeteinek keresztül betekintést nyerhettek a vakvezetőkutyák kiképzésébe.

AZ MVGYOSZ idei 1%-os kampánya Szeder személyes elbeszélésével, a kiképzés alatt álló vakvezetőkutya-jelölt szemszögéből mutatta be azt a felelősségteljes munkát, amelyet a látássérült emberek négy lábú segítői a mindennapokban végeznek.

Kampányarcunk még tanuló, így a Szeder-sztorik epizódjai a kiképzés sikereibe, a felkészülés fontosabb momentumaiba és a leendő gazdával való összeszokás folyamatába engedtek bepillantást.

Szeder vidám, humoros beszámolóiból hétről hétre megtudtuk, mennyire büszke munkaruhájára, a piros hámra, milyen minősítéssel tette le az engedelmességi vizsgát, hogyan sajátította el a vezényszavakat, milyen körülmények között ismerte meg leendő gazdáját. Elmondta, miért tartja fontosnak a vakvezetőkutyák világnapját, mindezek után sikeres ellenőrző vizsgát tett, majd kiképzője, Gaszó Krisztina segítségével új gazdájához, Norbihoz költözött Szegedre.

Bár a páros közlekedésbiztonsági vizsgájáig még szinte egy teljes hónap van hátra, Szeder új környezetében is szorgalmasan gyakorolja a vizsgautvonalakat és a fegyelmező gyakorlatokat.

Szeder egy a közel ezer kutya közül, aki az elmúlt negyven évben az MVGYOSZ Vakvezetőkutya-kiképző Központjában sajátította el a vakvezetőkutya hivatást. Jelenleg nyolcvan látássérült személy közlekedik az

MVGYOSZ által kiképzett kutyával és több tucat leendő vakvezetőkutya nevelése, kiképzése van folyamatban.

A vakvezetőkutya-kiképzés csapatmunka, melyben az önkéntes kölyöknevelőknek, a kutyakiképzőknek, a leendő gazdiknak és az önzetlen támogatóknak is fontos szerepe van.

Mint ahogy a kampányposztokban sokszor írtuk, most már szinte 100%, hogy Szederből vakvezetőkutya lesz! Köszönjük mindazoknak, akik személyi jövedelemadójuk 1%-ával hozzájárultak az MVGYOSZ munkájához és a szövetség által működtetett Vakvezetőkutya-kiképző Központjának működéséhez.

Szedernek és gazdájának, Pintér Norbertnek sikeres közös munkát, eredményes közlekedésbiztonsági vizsgát és boldog mindennapokat kívánunk!

Külön köszönet illeti vakvezetőkutya-kiképző munkatársunkat, József Annát a figyelemfelkeltő Szeder-fotókért, amelyek nemcsak dokumentáltak, hanem meglevenítették a kiképzés mozgalmas napjait.

Hegedűs Katalin kommunikációs munkatárs

Kutya

Mit tudsz te arról, hogy mi van egy kutya mögött! Belépsz a házamba, körülnézel és egy szőrtől mentes helyet keresel, ahova leülhetnél egy pillanatra...

Akkor most segítek neked: a kanapéra nem, mert nekünk is „engedmény”, hogyha ott ülhetünk.

Sőt! Hébe-hóba a mancsával csatornát is vált a távirányítóval és véleményünk szerint szándékosan teszi.

Ne! Az ágyra nem: az az övé.

Amint felmegyünk a lépcsőn, fut, kinyitja az ajtót és elfoglalja a helyem, fejével a párnámon, én magatehetetlen holt súlyát elmozdítom, majd a takaró alá csúszok, (...) és már nem tudok mozdulni tőle.

Harmincöt fokos júliusban sincs ez másképp.

Mancsait a székekre teszi, néha rá is ül, ha valamelyikünk hiányzik ebédnél vagy vacsoránál, annak elfoglalja a helyét. Megpróbáltuk elmagyarázni neki, hogy kutya, de nem érti, azt hiszi, hogy gyerek.

Nos, ha akarsz, maradj ott ahol vagy állva, elmondom miért.

Mert miattuk érdemes naponta legalább kétszer porszívózni/takarítani, mert érdemes szorosán aludni velük, majd levenni a szőrt a párnáról, hetente kétszer cserélni az ágyneműt, szőnyegeket tisztíttatni, illetve a törölközőket cserélgetni a fehér kanapén.

Érdemes. Mert...

Egy kutya mögött ott van a gyermekeim mosolya, a rossz hangulatukra való gyógyír, törődés, a másikról való gondoskodás megtanulása.

Egy kutya mögött egy endometriózisban szenvedő nő és egy meg nem született gyermek, naponta nyalogatott sebei, (...) végtelen hézagok vannak kitöltve.

Egy kutya mögött egy magányos férfi áll, aki szeretne feleségével reggelizni, ugyanúgy, mint az elmúlt ötven évben, együtt. De ő már nincs. A férfi erőt vesz magán, felveszi a cipőjét, megfogja a pórázt, kimegy és beszélget vele, esőben nyitott ernyővel, vagy egy olyan nyári hajnal hűvösében, amely soha nem látta volna őt kint.

Egy kutya mögött lavina alól mentett emberek, egy ház romjaitól vagy egy hullám áramlatából mentett ember van... Vannak olyan szemek, amelyek már nem látnak, vagy soha nem is láttak, és azok most mégis, hála nekik, „mozoghatnak” és „járhatnak”.

A kutya mögött egy család áll, több, ezerféle család, akiknek egy közös célja a szeretet, hogy szeressenek és szeretve legyenek. A kutyák pedig részünké válnak, ahogy te azt nem értheted.

A szemükkel, a farkukkal beszélgetnek, és megtanulod megérteni őket, ó, már ha megérted őket. Tudni fogod, hogy éhes-e, akar-e játszani, ha szomorú.

És ők megértik, hogy boldog vagy-e vagy épp veszekedsz, ha lázad van vagy beteg vagy. És ha megbetegednek, tudod, mi történik? Ugyanaz, mint amikor a család legfiatalabbja, egy gyermek megbetegszik. Ha a védtelenek megbetegednek, örülten szenvedsz és szeretnéd, ha beszélne, segítené megérteni, hogyan segíthetnél rajta.

„Mindezt egy állatért? Hát nincs neked gyereked?”

Természetesen vannak. Nálam a kutya pedig mindenki gyermeke és ezt egyáltalán nem szégyellem. Tőle függően szervezünk napokat, ünnepeket, látogatási műszakokat, ha valaki elmegy.

Mert mi őt választottuk, de ő nem választhat. És ha tehetné, akkor egy életre minket választana.

Tehát csak állj ott nyugodtan, ha úgy gondolod, hogy nincs túl nagy tisztaság, talán legközelebb találkozunk a bárban egy kávé mellett.

Vagy talán egy idő múlva, majd, amikor elfelejtem azt az arckifejezésedet, amikor megláttad őt a kanapén... és rájöttem, hogy nem értesz ebből az egészről semmit.

Én megőrzöm ezt a fajta életemet, a kutyaszőröket mindenhol, az örömköltésait, amikor egy perc múlva hazatérek, hogy elvegyem az autó kulcsait, az örült farokcsóválását, mert hoztam neki egy követ ajándékba, a nagy szívét, amikor csókokkal áraszt el a nyakunk tájékán, a lábán nyugvó ajándékaival és azzal az örült vágyálmával, hogy azt gondolja, hogy a végtelenségig élni fog.

A boldog élet nem a test épségén múlik – Interjú a Rozmis házaspárral

Rozmis József vak, felesége Ildikó pedig mozgássérült. Mind a ketten dolgoznak, mindközben szépítgetik Rákóczifalván található házukat. Lassan pedig szeretnék, ha teljessé válna családjuk egy kisbabával. 2008 óta alkotnak egy párt.

Most pedig következék egy mosolygós házaspár története.

Zana Anita: Mind a ketten dolgoztok. Mivel foglalkoztok a hétköznapokban?

Ildikó: A Főkefe Zrt-nél dolgozom adminisztratív munkakörben Martfűn. A munkahelyem és az otthonom közötti távolságot autóval teszem meg. Több éve vezetek, autóm át van alakítva kézi vezérlésre.

József: Én itthon gazdálkodom. Vannak libáink, kacsáink, nyulaink is.

Z. A.: Mit kell tudni az állapototokról?

Ildikó: Három éves lehettem, mikor anyukám észrevette, hogy furcsán járok. Csípőtől lefele vannak problémáim, de szerencsére egy háromlábú bot segítségével járni is tudok.

József: Cukorbetegség miatt veszítettem el a látásom. Teljesen vak vagyok. Emellett szintén a cukorbetegségem miatt vesetranszplantált is vagyok. Ahogy viccesen szoktuk mondani Ildikóval, jól kiegészítjük egymást.

Z. A.: A Vakok és Gyengénlátók Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesületével milyen kapcsolatban álltok?

József: Már hosszú esztendőök óta tagja vagyok az egyesületnek. Az ő segítségükkel jutottam számítógéphez. Jártunk iskolákba szemléletformáló órákat tartani. De korábban volt egy vakvezető kutyám is, aminek a „beszerzéséhez” szintén szükségem volt az egyesület segítségére.

Ildikó: Én „csak” elkísértem Józsit az egyesület rendezvényeire, ahol barátokra, ismerősökre leltem.

Z. A.: Beszéltünk már a munkáról, de mit csináltok szabadidőtökben? Mi a hobbitek?

József: Nagyon szeretek horgászni és főzni is, azt mondják, hogy remek halászlét készítek. A családban sok horgász volt mindig is. A harcsa a ked-

vencem. Sokat van nálunk a keresztlányunk is, aki most éppen pályaválasztás előtt áll. Mivel családjában is volt már katona és úgy gondolom, hogy az egy biztos életpályát biztosítana neki, ezért igyekszem erre rábeszélni.

Ildikó: Kikapcsolódásként szeretek olvasni. Dédnagymamám megtanított hímezni, és mostanában újra rákaptam erre a hobbira. A sok adatrögzítés után ez kapcsol ki igazán.

Z. A.: Úgy tudom, évről évre újítgattok a házon és sok tervetek van még. Mik ezek?

József: Igen, apránként haladunk a ház felújításával. Tavaly volt az ablakcsere és klímát is szereltünk be, emellett a fűtés korszerűsítését is elkezd-tük.

Ildikó: És van még egy nagy tervünk, szeretnénk egy kisbabát, hogy teljes legyen a családjunk.

Zana Anita, JNSZMVAKOK

Júniusban kiegészítő emelésre számíthatnak az ellátásban részesülők

Május 18-án jelent meg az a kormányrendelet [254/2021. (V. 18.) Korm. rendelet], amely alapján kiegészítő nyugdíjemelésre számíthatnak mindazok, akik már az idén januári 3%-os emelésre is jogosultak voltak.

A nyugdíjtörvényben (1997. évi LXXXI. törvény) kapott felhatalmazás alapján a kormány kiegészítő intézkedéseket rendelhet el, ha ezt a tényleges, illetőleg a várható makrogazdasági folyamatok és adatok ismeretében indokoltnak tartja.

A nyugellátások és egyes más ellátások 2021. június havi kiegészítő emeléséről szóló rendelet 2021. június 1-jétől – 2021. január 1-jei visszamenőleges hatállyal – 0,6 százalékkal rendeli emelni a saját jogú és hozzátartozói nyugellátásokat (öregségi, özvegyi nyugdíj, árvaellátás, stb.), illetve egyéb ellátásokat (rokkantsági, rehabilitációs ellátást, fogyatékosági támogatást, vakok személyi járadékát, rokkantsági járadékot, korhatár előtti ellátást, stb.)

Az eddigi gyakorlatnak megfelelően a 2021-ben megállapított ellátások után is jár az emelés akkor, ha azt a januári emelésre jogosító ellátás helyett, újraszámítás nélkül folyósítják tovább, vagy a januári emelésre jogosító ellátás megszűnését követő naptól újraszámítás nélkül állapítják meg.

Ezekben az esetekben tehát a már megemelt összeget kell tovább folyósítani, illetve megállapítani.

Úgyszintén jár az emelés akkor is, ha a rokkantsági, illetve rehabilitációs ellátást idén állapítják meg, azonban erre rokkantsági járadék, esetleg rokkantsági ellátás, rehabilitációs ellátás megszűnését követő naptól kerül sor.

Jár az emelés az idén megállapított hozzátartozói nyugellátások (özvegyi nyugdíj, árvaellátás stb.) esetében is, ha ezt az ellátást az elhunyt jogszerző

2021. január 1-jét megelőző időponttól járó saját jogú ellátását alapul véve állapították meg.

A rokkantsági járadékra a visszamenőleges emelés akkor is megilleti az érintettet, ha arra 2021. május 19. előtti időponttól vált jogosulttá. A rokkantsági járadék összege 40.310 forintról 40.555 forintra változott.

Az emelésre most is hivatalból kerül sor, az ellátásokat június hónapban már magasabb összegben folyósítják, illetve júniusban történik meg a januártól járó emelési különbözet egyösszegben való kiutalása is. Aki pedig jogosult volt a tizenharmadik havi nyugdíj, illetve ellátás arányos részére, annak az ehhez kapcsolódó emelést szintén folyósítják.

Nem történik meg az emelési különbözet automatikus folyósítása, ezért azt kérni kell azokban az esetekben, amikor az ellátásra való jogosultság 2021. június 1. előtt megszűnt, és az érintett vagy nem jogosult új ellátásra, vagy jogosult ugyan, de arra emelés – a fent részletezett szabályozás alapján – nem jár.

A hozzátartozónak, illetve az örökösnek kell kérnie az emelés különbözeteinek folyósítását azokban az esetekben, amikor az ellátásban részesülő 2021. június 1. előtt elhunyt.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jogtanácsos

Egy havi garantált bérminimumot kaphatnak az önfoglalkoztatók

A Magyar Közlöny 104. számában jelent meg a 310/2021. (VI. 7.) kormányrendelet, amely alapján a jogszabályban felsorolt önfoglalkoztató személyek 219.000 forint vissza nem térítendő kompenzációs támogatást kaphatnak.

Azok az önfoglalkoztatók jogosultak vissza nem térítendő kompenzációs támogatásra, akik a korábbi veszélyhelyzeti vállalkozás-támogatási programban nem vehettek részt, nem fizetnek munkavállalók után szociális hozzájárulási adót és a veszélyhelyzetet követően két hónapig nem szünetetik meg vagy szüneteltetik a vállalkozásukat.

A 310/2021. (VI. 7.) Korm. rendelet alapján az érintett önfoglalkoztatók egyszeri, a garantált bérminimum havi összegének, vagyis 219.000 forintnak megfelelő támogatásra jogosultak akkor, ha a veszélyhelyzetet megelőző hat hónapban a fő bevételük – vagy a bevételüknek legalább 30%-a – az alábbi, a teljesség igénye nélkül felsorolt tevékenységekből származott, amennyiben ezt főtevékenységként gyakorolják:

- fizikai közérzetet javító szolgáltatási tevékenység (frissítő masszázs, gyögmasszázs, stb., amennyiben rendelkezik a szükséges szakképesítéssel)

- sport és szabadidős képzési tevékenység
- előadó-művészet vagy előadó-művészetet kiegészítő tevékenység
- sportegyesületi tevékenység és testedzési szolgáltatás, egyéb sporttevékenység
- máshová nem sorolható egyéb személyi szolgáltatás
- máshová nem sorolható egyéb oktatás tevékenység
- oktatást kiegészítő tevékenység.

Az egyszeri, vissza nem térítendő támogatást a munkaügyi szervként eljáró járási, fővárosi vagy kerületi hivatalnál kell igényelni a veszélyhelyzet lejárta előtt, ami nyolc napon belül határoz a jogosultságról azzal, hogy a pozitív elbírálást követően nyomban intézkedik az összeg folyósításáról is. A folyósított összeg bevételnek minősül. A kompenzációs támogatással kapcsolatos minden iratot a folyósítástól számított tíz évig kell megőrizni.

További információ a munkaügyi szervként eljáró, helyileg illetékes hivatalok elérhetőségein kérhető.

Velegi Dorottya jogi munkatárs

EU fogyatékosügyei stratégia 4 – A szociális védelmi rendszerek és a hozzáférhetőség

Milyen módon kell megerősíteni a jelenleg az Európai Unióban működő szociális védelmi rendszereket? Mit tesz az EU annak érdekében, hogy érvényesüljön az egyenlő esélyű hozzáféréshez és a megkülönböztetés-mentességhez való jog egy fogyatékossgal élő személy hétköznapi életében?

A sorozat előző részében áttekintettük, hogy mit tesz az Európai Unió a munkahelyek akadálymentesítéséért, a meglévő munkahely fenntartásáért, és azért, hogy minél több fogyatékossgal élő ember kerüljön foglalkoztatási jogviszonyba. Jelen cikkünkben részben az előzőekben kifejtettek háttérül szolgáló szociális rendszerek működését, az ezekben felmerülő akadályokat, és az ezek kulcsát jelentő egyenlő esélyű hozzáféréshez való jogot járjuk körbe.

Tisztességes életszínvonalat a fogyatékossgal élő embereknek is!

A tisztességes foglalkoztatás mellett a megfelelő szociális védelem – beleértve a nyugdíjprogramokat is – alapvető előfeltétele annak, hogy a fogyatékossgal élő személyek és családjaik számára a tisztességes életszínvonalhoz elegendő jövedelem álljon rendelkezésre.

Összhangban a szociális jogok európai pillérével és az emberi jogi ENSZ-egyezménnyel, az EU-tagállamok megújították szociális rendszereiket: a reformok keretében azokban a tagállamokban, ahol eddig nem voltak ilyenek, ott új, jövedelempótló juttatásokat vezettek be a fogyatékossgal élők számára.

A strukturális reformtámogató program, majd később a technikai támogatási eszköz egy újabb lehetőséget biztosít a tagállamoknak ahhoz, hogy az erre elkülönített 864,4 millió eurós költségvetés felhasználásával más módokon hajtsanak végre reformot a szociális rendszeren belül, például abból a célból, hogy emeljék a szociális ágazati dolgozók, a gondozók és az ápolók fizetését.

Az elégtelen munkaerőpiaci részvétel, szociális védelem és az emiatt elérhetetlenül drága gondozási szolgáltatások hiánya további kiszolgáltatottsághoz vezethet, hiszen az érintettek jobban ki vannak téve az elszegényedés kockázatának. Nem ritka ugyanis, hogy – többek között az elégtelen foglalkoztatási körülmények és lehetőségek okán – az érintettek előbb választják a pénzben kevesebb, de biztosabb rokkantsági ellátást egy bizonytalan, ám valamivel többet fizető munkahellyel szemben, ahol a munkaviszonyuk bármikor megszűnhet.

Az Európai Bizottság ezért:

- 2022-ben tanulmányt készít a fogyatékossgal élő személyeknek nyújtott szociális védelemről és szolgáltatásokról, hogy megvizsgálja a rokkantsági ellátással, az időskori jövedelemmel, az egészségbiztosítással, a pénzübeli és nem pénzübeli ellátásokkal, valamint a fogyatékossgal miatti többletköltségekkel kapcsolatos bevált gyakorlatokat

- iránymutatást nyújt a tagállamoknak a fogyatékossgal élő személyekre és a fogyatékossgal kapcsolatos értékelési keretekre összpontosító szociális védelem további reformjaihoz, többek között a technikai támogatási eszközön keresztül benyújtott kérelmek alapján

- intézkedések meghatározására kéri a tagállamokat a fogyatékossgal élő személyek számára nyújtott szociális védelem hiányosságainak további leküzdésére, hogy csökkenteni lehessen az egyenlőtlenségeket, többek közt a fogyatékossgal és a rokkantsági ellátásra való jogosultsággal kapcsolatos külön költségek kompenzációja révén.

Az egyenlő esélyű hozzáférés továbbra is elméleti fogalom?

A fogyatékossgal élő személyeknek joguk van a megkülönböztetés és az erőszak minden formájával szembeni védelemhez, az igazságszolgáltatáshoz, az oktatáshoz, a kultúrához, a lakhatáshoz, a szabadidős tevékenységekhez, a kikapcsolódást elősegítő tevékenységekhez, a sporthoz és a turizmushoz való egyenlő hozzáféréshez és esélyegyenlőséghez, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréshez. Joguk van ezekhez, ám hozzáférésük már nem mindig.

Az Európai Bizottság kutatásai alapján:

- az egészségügyi szolgáltatásokból hozzáférhetőségi okokból kizárt emberek között négyszer annyi a fogyatékossgal élő, mint a nem fogyatékossgal élő

- a nem fogyatékossgal élő EU-polgárok 43%-a szerez felsőfokú végzettséget, míg a fogyatékossgal élőknek csupán 29%-a
- a fogyatékossgal élő emberek 52%-a tapasztal magával szemben negatív diszkriminációt.

E kétségbeejtő adatokat tekintve nem csoda, ha az Európai Bizottság a 2021-2030-ig terjedő cselekvési időszakban külön intézkedésekkel igyekszik elősegíteni, hogy a fogyatékossgal élő polgárok is ugyanolyan esélyekkel jussanak hozzá az igazságszolgáltatáshoz, a jogvédelemhez, a szabadsághoz és a biztonsághoz. Ha ez a négy pillér már adott, akkor lehet továbbhaladni olyan, szintén fontos kulcspontokra, mint a szociális védelem, az egészségügy, az oktatás, az áruk és szolgáltatások, valamint a lakhatás egyenlő esélyű hozzáférhetősége.

A kiszolgáltatottság csökkentése

Az igazságszolgáltatás, a jogvédelem, a szabadság és a biztonság, illetve ezek mindenki számára nyújtott hozzáférhetősége teszi az emberek közösségét társadalommá, és garantálja a különböző egyének emberi jogait. Ha kizárunk e jogok gyakorlásából bárkit is, azzal emberi méltóságát sértjük, még akkor is, ha ezt indirekt úton tesszük.

Ezen akadályok az észszerű alkalmazkodás mentén nagyrészt felszámolhatóak lennének, különösen az igazságszolgáltatás és a jogvédelem területén. Megfelelő alkalmazkodás mellett ugyanis lehetővé válna, hogy a fogyatékossgal élők tanúként járjanak el, és áldozatként, gyanúsítottként vagy vádlottként is akadálytalanul gyakorolhassák az őket megillető jogokat. Megfelelő intézkedésekkel, továbbá a szakterület tekintetében tehetséges és megalapozott tudással rendelkező fogyatékossgal élő szakemberek is szerephez juthatnának mint bírók, ügyészek vagy ügyvédek.

Mindaddig, amíg az egyes tagállamokban bevett gyakorlat a pszichoszociális, mentális vagy értelmi akadályokkal küzdő személyek jogképességtől való megfosztása, addig ezt az Európai Bizottság sem nézheti tétlenül.

Az igazságszolgáltatási rendszerek digitalizálására, az áldozatok jogainak védelmére és a szakemberek képzésére irányuló kezdeményezéseiben az Európai Bizottság a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel összhangban figyelembe veszi a fogyatékossgát. Az igazságszolgáltatási rendszerek digitalizálása elengedhetetlen az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés javításához, többek között a fogyatékossgal élő személyek számára is, ha biztosított az akadálymentesség.

A fogyatékossgal élő nők tízszer nagyobb kockázatnak vannak kitéve az őket érő erőszakot illetően, ezért rájuk, illetve az intézményekben lakó fogyatékossgal élő polgárokra különös figyelemmel kell lenni az új képzési és akadálymentesítési stratégiák megalkotása során. További cél az egyének jogainak védelme a digitális térben, valamint a CRPD-vel és más fogyaté-

kossággal élőket érintő uniós szabályokkal összhangban a jogi szakemberek képzésének bővítése.

Az Európai Bizottság:

- együttműködik a tagállamokkal a kiszolgáltatott helyzetben lévő felnőttek nemzetközi védelméről szóló 2000. évi hágai egyezménynek a fogyatékos-sággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel összhangban történő végrehajtása érdekében, többek között a kiszolgáltatott felnőttek, különösen a szellemi fogyatékos-sággal élők határokon átnyúló helyzetekben való védelméről szóló tanulmány révén, hogy előkészítse a hágai egyezmény valamennyi tagállam általi ratifikálását

- tanulmányt készít a büntetőeljárás során a kiszolgáltatott helyzetben lévő felnőttek számára biztosított eljárási biztosítékokról, valamint felméri, hogy szükség van-e olyan jogalkotási javaslatokra, amelyek megerősítik a bűncselekmények áldozataivá váló, kiszolgáltatott felnőttek támogatását és védelmét az áldozatok jogaira vonatkozó uniós stratégiával (2020-2025) összhangban

- iránymutatást nyújt a tagállamoknak az EU-n belül fogyatékos-sággal élő személyek igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatban, az ENSZ által biztosított nemzetközi iránymutatás alapján

- olyan intézkedéseket fog kidolgozni, amelyek támogatják a tagállamokat abban, hogy növeljék a fogyatékos-sággal élő személyek szakemberként való részvételét az igazságszolgáltatási rendszerben és összegyűjtsék a támogatott döntéshozatallal kapcsolatos bevált gyakorlatokat.

A következő rész tartalmából: Mennyiben valósul meg az egyenlő esélyű hozzáférés követelménye az egészségügy, a szociális támogatások, az oktatás, az áruk és a szolgáltatások területén? Mit jelent az inkluzív és akadálymentes oktatás és ki juthat hozzá? Hogyan reagál az egészségügy egy fogyatékos-sággal élő páciens megjelenésére? Tudják-e a jelenlegi rendszerek garantálni, hogy ő is hozzájusson minden őt megillető kezeléshez?

Maradjanak velünk!

Velegi Dorottya jogi munkatárs

Szülőknek, gyerekeknek segített a VGYKE

Életünk egyik legfontosabb színtere a család, legfontosabb szereplői pedig a szülők, akik felnevelnek minket, illetve a gyerekek, akiket mi nevelünk fel, ha szülők leszünk. E hosszú folyamat sokszorosan emberpróbáló feladat akkor, ha benne az egyik fél látássérült. Ennek megkönnyítésére vállalkozott ismét a VGYKE.

Nemrég tartották annak a Szülő-Példa-Érték című projektnek az ünnepélyes projektzáróját, amely 2020. június 1-től 2021. április 30-ig tartott. Több tanulságot is le lehetett az eseményekből vonni. Először: bár csak három

látássérült klubban kerülhetett sor személyes előadásra, hétszer pedig online formában, így még több érdeklődőt tudtak elérni a szervezők, mint ahogy tervezték. Másodszor: új műfajt is bevetettek a siker érdekében: ez pedig a podcast volt, ahol Ozvári-Lukács Ádám az önérvényesítés különféle módjairól beszélt – ezúttal nem a jogi eszközöket említve. Harmadszor: összegző kiadvány készült, amelyben Lukács Réka mutatta be a szülőktől, felnőtt gyerekektől összegyűjtött tapasztalatokat és emlékeket, amelyeket ők jó szívvvel a nyilvánosság elé tártak. Címe: Szülő-Példa-Érték II. – Vallomások a vak életmódról és az elfogadásról látássérült gyermekek szüleinek és látássérült szülőknek, szerkesztője Gy. Dobos Mariann.

A kiadványból el fogunk juttatni példányokat a döntéshozókhoz azért, hogy jobban megismerjék ennek a társadalmi csoportnak a problémáit, és célzott segítséget tudjanak majd nyújtani számukra. Emellett pedig hamarosan felteszik a VGYKE honlapjára, hogy mindenki el tudja olvasni – természetesen képernyőolvasó program segítségével is –, aki innen szeretne jó gyakorlatokat tanulni, vagy egyszerűen csak erőt meríteni.

A projektről közel félórás műsort készített a Magyar Katolikus Rádió, és 2021. május 7-én kétszer is leadta a Házunk táján - családi magazin c. rovatban. A műsor fél éven át meghallgatható honlapjukon az alábbi linken, a 30. 49 perccel kezdődően:

Lukács Réka

SZÜLŐ-PÉLDA-ÉRTÉK II.

Vallomások a vak életmódról
és az elfogadásról
látássérült gyermekek szüleinek
és látássérült szülőknek

<https://www.katolikusradio.hu/archivum.php?firstaudioid=9&mev=2021&mho=05&mnap=07&mora=09&mperc=30> .

Gy. Dobos Mariann

Biennálén jártunk Tatán

Idén harmadik alkalommal került megrendezésre Tatán a Szabó Szonja ParaKépzőművészeti Biennálé, melyen huszonöt pályázó száz művét zsűrizték, a díjazottak között látássérült alkotók munkái is elismerésben részesültek. Az eseményen Németh Orsolya, az MVGYOSZ szakmai vezetője is részt vett és díjakat adott át.

Június 12-én ismét a sporton és a művészetben keresztül emlékeztek Szabó Szonjára a III. Szabó Szonja Para Boccia Emlékversenyen és ParaKépzőművészeti Biennálén.

Szabó Szonja, a 2016-ban, 38 évesen elhunyt súlyosan mozgássérült tatabányai képzőművész saját stílust teremtve alkotott. Tagja volt a Szájjal és Lábbal Festők Nemzetközi Szervezetének, már gyermekként több hazai és nemzetközi díjat nyert. 2013-ban Komárom-Esztergom Megye Prima Díjasa lett. Alapítója és aktív játékosa volt a Tatabányai Humanitás SE Boccia Szakosztályának. Több dobogós helyezése mellett 2011-ben magyar bajnok volt.

Szabó Szonja emlékének adózva a szervezők harmadik alkalommal rendezték meg a Szabó Szonja Para Boccia Emlékversenyt és ParaKépzőművészeti Biennálét, amely – a FODISZ „Több, mint sport!” szlogenjének megfelelően – a sport és a művészet inkluzív szerepét és erejét hirdette.

Délelőtt került sor a Szabó Szonja Para Boccia Emlékversenyre, amelyre nem csak a boccia-t már gyakorló sportolókat és csapatokat várták a szervezők, hanem mindenkit, akit érdekelt a sportág.

A Biennálén Michl József, Tata város polgármestere, Toponári Gábor, a FODISZ elnöke, Szabó Istvánné, Helga néni, Szabó Szonja édesanyja, Úr Anita, a Magyar Paralimpiai Bizottság főtitkára és Gyene Piroska, az ÉFOÉSZ elnöke mellett köszöntőt mondott és díjakat adott át Németh Orsolya, az MVGYOSZ szakmai vezetője is.

Michl József polgármester a kiállítás megnyitóján köszöntőjében úgy fogalmazott: – „Sokan még mindig nem tudják, hogyan viszonyuljanak a fogyatékosokhoz, ezért az ilyen alkalmak, amikor összetalálkozhatunk, nagy segítséget nyújtanak abban, hogy még jobban megismerhessük egymást.”

Szabó Szonja édesanyja, Helga néni az esemény díjátadóján lányára emlékezve elmondta: „Szonja, városunk elismert és sokak által szeretett aktív művészeként a betegsége ellenére is az életörömet, a szépséget, és a szeretetet hirdette. Azokból a dolgokból tudunk erőt meríteni, amiket Szonja

az életében kiválóan művelt. Például, hogy elfogadta a sérülését, nagyszerűen viselte és soha senkit sem hibáztatott érte. Meg akarta mutatni másoknak is, hogy ezt az állapotot nem szabad takargatni, inkább ki kell hozni belőle a legjobbat.”

Németh Orsolya, a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége szakmai vezetője az MVGYOSZ nevében gratulált minden alkotónak, akik időt és fáradságot nem kímélve elküldték alkotásaikat az idei biennáléra, majd a sport és a képzőművészet felszabadító, önmegvalósító erejét hangsúlyozta. „A művészi önkifejezéshez nem látásra, mozgásképessegre vagy a többség által normálisnak ítélt intellektusra van szükség, hanem arra, hogy az alkotni vágyó embernek legyen kreativitása, mondanivalója és kellő közlésvágya ahhoz, hogy gondolatait és érzéseit az általa választott formában ossza meg embertársaival.”

A díjazott látássérült alkotók: Pintér Norbert, Kádár József Lászlóné és Egervári Krisztina.

A rendezvényt a Fogyatékosok Országos Diák-, Verseny- és Szabadidősport Szövetsége (FODISZ), Tata Város Önkormányzata és a Humanitas SE szervezte.

A pályázatra beérkezett legjobb alkotásokból rendezett kiállítás még egy hónapig látogatható a tatai Güntner Arénában.

Hegedűs Katalin kommunikációs munkatárs

Énekel egy életen át – Interjú D. Nagy Ferencné Erikával

Életvidám, pozitív személyiség. Erika édesapjától örökölte rövidlátását, 16 évvel ezelőtt kellett felhagynia a helyi rendelőben végzett asszisztensi munkájával, amikor már nem jól látta az injekciós tűt. Azonban látássérültként is megtalálta a helyét: ma is dolgozik, a látássérültek megyei szervezeténél egy remek közösségre talált, és az éneklés is visszatért az életébe.

Anita: Mostanság hogyan telnek a hétköznapijaid?

Erika: Kunmadarason élek és Poroszlón, a Főkefe Zrt-nél dolgozom napi 6 órában, ahol nyomdaipari termékeket állítunk elő. Ma már a munkám során a tapintásomra hagyatkozom a látásom helyett. Szeretek itt dolgozni, amit mi sem bizonyít jobban, hogy már több mint 10 éve ez a munkahelyem.

Anita: Kis túlzással az éneklés is a munkahelyednek köszönhetően tért vissza az életedbe. Hogyan történt mindez?

Erika: Volt egy amolyan „Megasztár” verseny a cégnél, és akkor kezdtem el újra énekelni. Viszont maga az éneklés nagyon régre nyúlik vissza. Már óvodásként is felléptem az ottani ünnepségeken, és nagyon sok emlékem

van arról, hogy édesanyámmal éneklek. Később magyar nóta éneklést is tanultam, de a vizsga időpontja egybeesett az eljegyzésemmel, és én a családot választottam, amit egyáltalán nem bántam meg. A családi elbeszélésekből azt is tudom, hogy üknagypám is kántor volt itt, Madarason. Tehát mondhatom, nagy hagyományai vannak az éneklésnek családukban.

Anita: És ezt az utat a lányod is folytatta.

Erika: Igen, Ági énekesnő lett. Jelenleg több formációnak is tagja. Szegeden él, és nemrég volt az első élő koncertjük a járvány után, amelyen én is ott lehettem a közönség soraiban. Jó volt újra egy ilyen program, nagyon élveztem a társaságot! Nagy büszkeséggel tölt el, hogy a kezdetekben én készíthettem fel a lányomat a fellépésekre.

Anita: A látássérülésed súlyosbodásával a hasonló sorsúak közösségét is kerested.

Erika: Ez valóban így volt. Előbb itt, a helyi kunmadarasi csoportot találtam meg. A csoport vezetője, Görömbei Ági segítette a már megváltozott helyzetben munkát találni. Emellett a Vakok és Gyengénlátók Jász -Nagykun-Szolnok Megyei Egyesületének a rendezvényein, összejövetelein is egyre többször felléptem, volt olyan is, hogy a lányommal együtt. Most egy kicsit szüneteltetem az éneklést, de a későbbiekben tervezek még színpadra állni.

Anita: Miért?

Erika: Most úgy érzem, hogy elfáradtam, nem tudok azon a színvonalon készülni a fellépésekre, ahogy azt elvárom magamtól. A szabadidőmben jelenleg rejtvényt fejtek, tévézek és internetezek. Nagy boldogságomra pedig van három unokám, akikkel szeretem az időmet tölteni.

Zana Anita, JNSZMVAKOK

Kövessen bennünket a közösségi portálokon is:

IMPRESSZUM

A folyóirat neve: **Vakok Világa**

Kiadó: **Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége**

Kiadó székhelye: **1146 Budapest, Thököly út 105..**

Felelős kiadó: **dr. Nagy Sándor, MVGYOSZ elnöke**

Felelős szerkesztő: **Sztakó Krisztina**

Tervezőszerkesztő: **Sebesi Éva**

Kapcsolat: **e-mail: vakokvilaga@mvgyosz.hu • www.mvgyosz.hu**

Adományszámla: **16200106-11512718 Adószám: 19002464-2-42**

Telefon: **+36 (1) 384-8440**

Posta: **MVGYOSZ 1406 Budapest, Pf.: 44.**

Készült: **PrintPix Nyomda és Grafikai Stúdió**

Az újság előfizethető a kiadónál és az MVGYOSZ tagegyesületeinél.

ISSN 0209-6765

Előfizetési díj 1 évre (12 lapszám): **4620 Ft.**

VAKCINAINFÓ

Regisztráljon a koronavírus elleni oltásra:

vakcinainfo.gov.hu

Az oltás önkéntes és ingyenes. Amennyiben szeretné beoltatni magát, regisztráljon most, és értesüljön elsőként a vakcinával kapcsolatos információkról és teendőkről!

MINDEN ÉLET SZÁMÍT
